

د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

نهم کال، یوسلو څلورمه گڼه د ۱۳۹۴ کال د سلواغې میاشت

د افغانی دودول، د ټولو افغانانو ملي دنده ده

خبرتيا

گورانو هېوادوالو!

افغانی زمونږ ملی هویت دی، نو راځئ چې مونږ ټول په خپلو اقتصادي راکړو او ورکړو کې د اسعارو له اخیستلو ډډه او د افغانستان له دودیزې او واحدې پیسې څخه کار واخلو او د خپل هېواد کلتور، هویت او اقتصادي تاریخ ته درناوی وکړو.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، رحمت الله حیدری و داکتر جهانتاب ولیزار

سر دبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسوول: یما عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بابانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمین: عین الله عیان و مسعود ودان

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

د دې گڼې مطالب

د افغانی دودول، د ټولو افغانانو ملي دنده ده

د موبایل له لارې بانکوالی په اړه د پوهاوی یو ...

کاهش قیمت نفت و عوامل آن

د اسلامي بانکداری محصولات او قراردادونه

چابهار کوتاه ترین راه ترانزیتی برای افغانستان

د مالیاتی نظام پرمختیاوې

تأمین حقوق متقاعدین؛ حق مسلم آنهاست

د نغدو پیسو مدیریت: د آسیا ننگونه

عوامل عقب مانده گي کشورهای روبه توسعه و ...

اهمیت برنامه ریزی در اقتصاد

نړیوال اقتصادي وضعیت

د اقتصادي چارو د څر خونو پیاوړي کوونکي

مختصری در مورد وضعیت اقتصادی جهان طی...

انکشاف زراعت ارگانیک در روستاها، بهترین ...

مختصری در رابطه به مدیر و مدیریت

سهم پوهنتون های مسلکی در رشد و توسعه اقتصاد

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

د افغانی دودول، د پولو افغانانو ملي دنده ده

د افغانستان بانک د قانون په توشیح کیدو سره، دې بانک د پولی ریفورم او سمونونو لړۍ د تیرو څو لسیزو په اوږدو کې د ناوړه اقتصادي وضعیت او پولی انارشیزم او د هېواد ملي ګټو د اصل د رعایتولو په پام کې نیولو سره طرح، ترتیب او په بریالیتوب سره تطبیق کړ چې د هغه پر بنسټ یې پولی کړکیچ او مخکنیو بانکوټونو ته چې په بیلابیلو ډولونو او ارزښتونو موجود ؤ، د پای ټکی کېښود. دې کار په نویو پیسو باندې د خلکو د اعتماد د زیاتیدو لامل شوی او خلک باوري شوي چې په راکړو او ورکړو کې د افغانی کارونه، د هېواد ملي هویت ته د درناوي ترڅنګ، د دوی اقتصادي او سوداګریزو معاملو ته هم ګټه رسوي.

د افغانستان بانک، په دې وروستیو کلونو کې له شته ننگونو سره سره په هېواد کې په ځانګړې توګه په نا امنو سیمو لکه؛ د افغانستان په سویلي، سویل ختیځ او لویدیځو ولایتونو کې چې د افغانی پر ځای پاکستانی کلداری، ایراني تومان او په ځینو نورو سیمو کې امریکایي ډالر کارول کیدې، په اقتصادي راکړو او ورکړو کې د افغانی د دودیدو په برخه کې بې دریغه هلې ځلې کړي دي.

د پورته موضوعګانو په پام کې نیولو سره که څه هم د افغانستان بانک د خپلو واکونو په حدودو کې د افغانی د دودولو په برخه کې هیڅ ډول هڅه نه ده سپمولې او د بیلابیلو اېزارونو له لارې یې خلک د افغانی د کارولو لپاره هڅولي دي، خو د افغانی د دودولو لړۍ ګډه کار، جدي هڅو او کوښښونو او ملي او ټینګې ارادې ته اړتیا لري څو خلک د نورو مسؤولیتونو ترڅنګ چې هېواد ته یې د خدمت په توګه ترسره کوي، د افغانی په دودولو کې هم دا درک ولري او په هماغه ډول چې د نورو ملي ارزښتونو ملاتړ او ساتنه کوي، په دې مهم کار کې هم ونډه واخلي او په اقتصادي معاملو کې افغانی د یوازیڼۍ قانوني وسیلې په توګه وکاروي چې دا کار نه یوازې د افغانی په مبادلوي ارزښت باندې اغیز لري، بلکې د هېواد د پولی سیستم په ښه والي کې هم مثبتې اغیزې درلودلې شي. ■

د موبایل له لارې بانکوالۍ په اړه د پوهاوی یو ورځنی ورکشاپ جوړ شو

کول یوه مناسبه لاره ده چې د افغانستان بانک د بانکوالۍ په برخه کې د جواز لرونکو مخابراتي شبکو له لارې ګرانو هېوادوالو ته په ټول هېواد کې د پیسو د ورکړې او ترلاسه کونې اسانتیاوې د موبایل له لارې برابرې کړي دي.

د یادونې وړ ده چې د USAID ادارې په همدې موخه د کوشا له رسنیز شرکت سره تړون لاسلیک کړ چې په نږدې راتلونکي کې به هېوادوالو ته د موبایل له لارې د بانکدارۍ د کارونې د اسانتیاوو د پوهاوی لړۍ په ټول هېواد کې په لار واچول شي. □

شرکت له لارې یو بل ګام د موبایل له لارې د بانکي خدمتونو وړاندې کولو ته د خلکو د لاسرسۍ د اسانتیا د څرنگوالي په اړه د پوهاوی د لوړولو لپاره تر لاس لاندې نیولی دی.

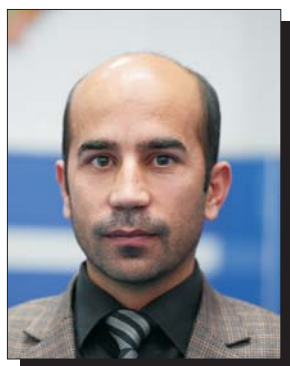
ښاغلي هیده وال همدا ډول زیاته کړه چې اوس مهال جواز لرونکي بانکونه د افغانستان په ټولو ساحو کې نمایندګۍ نه لري او نشي کولای چې خدمتونه وړاندې کړي، له همدې امله د بانکي خدمتونو د پراختیا او هېوادوالو لپاره د لا زیاتو اسانتیاوو د برابرولو په موخه د موبایل له لارې د بانکي خدمتونو وړاندې

کابل، ۱۳۹۴ د سلواغې ۴ - د افغانستان بانک د موبایل له لارې د بانکي خدمتونو د وړاندې کولو د اسانتیا او هېواد والو ته د لا ښو اسانتیاوو د برابرولو په موخه د پولي خدمتونو وړاندې کوونکو ادارو ته د USAID په همکارۍ د موبایل له لارې د پولي خدمتونو د پوهاوی یو ورځنی ورکشاپ په لار واچوه.

د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هیده وال په غونډه کې د دې بانکي محصول د ارزښت په اړه د خبرو په ترڅ کې وویل چې د افغانستان بانک د USAID په همکارۍ د کوشا رسنیز

کاهش قیمت نفت و عوامل آن

محبوب الله شریفی

مسئول خطرات

آمریت عمومی عملیات بازار

صادر کننده نفت به خصوص کشورهاییکه بخش اعظیم از بودجه جاری و عمرانی خود را از طریق فروش نفت

دالر بوده است مگر بعد از ماه جون ۲۰۱۴ قیمت ها به بیشتر از نصف پائین آمد؛ مخصوصاً در هفت ماه گذشته به شدت کاهش یافته است، طوریکه نرخ اوسط هر بشکه نفت به ۳۰ دالر رسید.

به استثنای تعداد محدودی از کشور های صادر کننده نفت، اکثر آنها اقتصاد متکی بر درآمدهای نفتی دارند و طبیعتاً با کاهش قیمت نفت و کاهش درآمدهای ارزی، با مشکلات جدی مانند کسر بودجه، عدم توانایی در تأمین مالی پروژه های عمرانی، عدم کنترل نرخ ارز و کاهش ارزش پول ملی و بالاخره به تورم دست و گریبان خواهند شد. بر هم خوردن تعادل بودجه ای در کشورهای

نفت یکی از منابع پر درآمد و یک عامل مؤثر برای رشد اقتصادی کشور های صادر کننده بشمار میرود. هرگاه نوسانات قیمت نفت را طی سال های گذشته مطالعه کنیم، به وضاحت دیده می شود که در سال ۲۰۰۶ قیمت هر بشکه نفت در پائینترین سطح یعنی ۱۲.۶۰ دالر بود، اما از سال ۲۰۰۷ الی جولای ۲۰۰۸ میلادی قیمت نفت سیر صعودی را پیمود و به بلندترین سطح یعنی به ۱۴۱ دالر رسید. در سال ۲۰۱۴ قیمت نفت نیز اندکی سیر صعودی داشت و هر بشکه در حدود ۶۷.۶۵ دالر به ثبت رسیده است.

قیمت نفت از سال ۲۰۱۰ تا اواسط سال ۲۰۱۴ نسبتاً با ثبات بوده و در حدود ۱۱۰

بدست می آورند، مهمترین وجه منفی کاهش قیمت نفت به شمار می رود، زیرا طبق محاسبات صندوق بین المللی پول، جهت تنظیم یک بودجه متعادل و بدون کسر، قیمت نفت در کشورهای مختلف باید از حد معینی پائین تر نرود.

بطور مثال این رقم برای عراق که علاوه بر بودجه جاری خود، نیازمند بودجه عظیمی برای بازسازی نیز می باشد، نباید از ۱۱۱ دالر کمتر شود. همچنان در مورد ایران نیز که بلافاصله پس از عراق وابسته ترین کشور به درآمدهای نفتی در منطقه محسوب می شود، قیمت نفت نباید از ۹۰ دالر کمتر باشد، در غیر آن، این کشورها شدیداً دچار کسر بودجه شده و این کسر بودجه اگر از کانال های رایج مانند چاپ بانکوت توسط بانک مرکزی جبران شود، باعث افزایش بیشتر نرخ تورم می گردد.

دلایل کاهش قیمت نفت:

• عدم توانایی کنترل قیمت نفت توسط سازمان اوپک:

عمده ترین دلیلی را که در وهله اول می توان بیان کرد، وقوع بحران مالی در اقتصاد امریکاست که به سبب درهم تنیدگی اقتصاد کشورها، به سرعت به سایر مناطق جهان سرایت کرد و وضعیت رکودی را بر اقتصاد جهانی تحمیل نمود. طبیعتاً هنگام وقوع رکود در اقتصاد، تقاضا برای انواع کالاها و خدمات کاهش می یابد و نفت خام نیز از این قاعده مستثنی نخواهد بود. با توجه به اینکه امریکا ۳۰ درصد تولید جهانی را در اختیار دارد و بزرگترین مصرف کننده نفت خام در

دنیاست، کاهش تقاضا برای این کالا در نتیجه وقوع بحران مالی و بروز رکود در امریکا تأثیر چشمگیری در کاهش قیمت آن داشته است.

• تقاضای ضعیف در بسیاری از کشور

ها و کاهش رشد اقتصاد جهانی

کاهش رشد اقتصاد جهانی یکی دیگر از عوامل کاهش بهای نفت است. رشد اقتصاد جهانی نسبت به ماه های اخیر با کاهش قابل توجهی روبه رو شده است و براساس پیش بینی اقتصاد دانان، ممکن است طی سال های آینده کشورهای مختلف و حتی کشورهای صنعتی، رشد منفی یا صفر را تجربه کنند.

کاهش رشد اقتصادی که در کاهش سطح تولید جهانی نمایان می شود، باعث می گردد تا میزان استفاده از نفت به عنوان نهاده اولیه بخش های مختلف اقتصادی کاهش یابد. کاهش استفاده از نفت منجر به کاهش تقاضای جهانی و پائین آمدن قیمت آن می شود. نکته قابل توجه دیگر در مورد رشد اقتصادی این است که برخی از کارشناسان انرژی، افزایش قیمت نفت را در چند ماه گذشته از عوامل مهم اثرگذار بر کاهش رشد اقتصادی دانسته اند و حال این کاهش رشد اقتصادی خود منجر به کاهش استفاده از نهاده های تولیدی از جمله نفت (برای تأمین انرژی مورد نیاز تولید) می گردد. همچنان جستجوی کشورهای بزرگ مصرف کننده انرژی برای یافتن جایگزینی برای سوخت های فسیلی نیز در روند کاهش تقاضا برای نفت تأثیر گذار بوده است.

در کنار عوامل فوق، برخی دیگر از کارشناسان، افزایش ارزش دالر در مقابل تعدادی از اسعار، کاهش سرمایه گذاری در بازار نفت به علت ترس از زیان، افزایش حجم ذخیره نفتی امریکا و انتخابات ریاست جمهوری در امریکا را از دیگر دلایل کاهش بهای نفت خام عنوان می کنند.

• دسترسی هراس افگنان به ذخایر نفتی: گروه های هراس افکن در خاورمیانه که هیچ هزینه ای برای استحصال و تولید نفت نکشیده است، یک منبع مفت از نفت در اختیار شان قرار گرفته و نفت را به نازل ترین قیمت می فروشند و درآمد هنگفتی هم کسب می کنند. این امکان وجود دارد که این نوع فروش نفت، برخی از مشتریان نفت را به طمع بیندازد و همین امر باعث می شود که قیمت نفت با افزایش عرضه مواجه گردیده و قیمت ها خود بخود رو به نزول بگذارد.

• جنبه های سیاسی:

برخی از کارشناسان ارشد انرژی بر پر رنگ بودن جنبه های سیاسی این کاهش قیمت انگشت نهاده و تأکید می کنند که علت اصلی کاهش قیمت پیش از آنکه به رکود اقتصادی در اروپا یا کاهش رشد اقتصادی در چین و هند باز گردد، بعضی از کشورهای عربی و کشورهای غربی برای تحت فشار قرار دادن ایران و روسیه از این وسیله استفاده میکنند. مخصوصاً از این کاهش قیمت نفت دو کشور ایران و روسیه بیشترین ضرر را متحمل می شوند.

»

• پیش بینی اعضای اوپک از قیمت نفت در سال ۲۰۱۶

بزرگترین تولیدکننده نفت اوپک بدبینانه ترین پیش بینی را نسبت به قیمت نفت در سال ۲۰۱۶ دارد. بررسی قیمت نفت در بودجه سال جاری میلادی کشورها نشان می دهد که اعضای اوپک به نفت بالاتر از ۵۰ دلار در سال ۲۰۱۶ فکر نمی کنند. به این ترتیب بدبینانه ترین پیش بینی ها به آسیایی ها و خوشبینانه ترین پیش بینی ها به افریقایی های حاضر در اوپک تعلق دارد.

۴ کشور افریقایی عضو اوپک قیمت نفت در بودجه ۲۰۱۶ را بیشتر از ۳۶ تا ۵۰ دلار پیش بینی کرده اند. بر اساس این گزارش در حالی که نیجریا قیمت هر بشکه نفت در بودجه سال ۲۰۱۶ را معادل ۳۶ دلار تعیین کرده است و آنگولا پیش بینی کرده است که می توان در این دوره زمانی بر نفت ۴۰ دلاری حساب کرد. هر چند لیبیا و الجزایر با توجه به کاهش قیمت نفت در سال ۲۰۱۵، به اصلاحاتی در بودجه سال جاری میلادی اقدام کرده اند و تأکید دارند که باید قیمت سوخت افزایش یافته و درآمدهای مالیاتی شان با رشد همراه باشد، اما رقم دقیقی برای قیمت هر بشکه نفت در بودجه سال ۲۰۱۶ آنها اعلام نشده است. با این حال اخبار منتشره حکایت از آن دارد که در محاسبات این دو کشور قیمت نفت در بودجه سال جاری میلادی بیش از ۵۰ دلار در نظر گرفته نشده است.

اکوادور و ونزوئلا، دو عضو امریکایی اوپک پیش بینی کرده اند که قیمت هر

بشکه نفت در سال آینده بین ۳۵ تا ۴۰ دلار باشد. ونزوئلا که از اثر کاهش قیمت نفت در بودجه سال جاری با بحران جدی روبروست، قیمت هر بشکه نفت در بودجه سال ۲۰۱۶ خود را ۴۰ دلار تعیین کرده است، اما اکوادور نگاه منفی تری به بازار جهانی نفت دارد از این رو مبنای محاسباتی اش را روی قیمت ۳۵ دلار گذاشته است. برخی مقامات این کشور قیمت نفت ۴۰ دلار را نیز در سال جاری میلادی دور از امکان نمی دانند.

بدبینانه ترین پیش بینی، از آن بزرگترین تولید کنندگان نفت است. عربستان که از سوی بسیاری از تحلیلگران بین المللی به عنوان طراح کاهش قیمت نفت در بودجه معرفی شده است، قیمت ۲۹ دلار را در سال آینده متصور می داند. این کشور بودجه سال جاری خود را با نفت ۲۹ دلار بسته است تا این پیام را به بازارهای جهانی نفت بدهد که قیمت نفت در سال جاری میلادی رشد چندانی نخواهد داشت. عربستان کشوری است که در دو سال اخیر با پیگیری سیاست عدم کاهش عرضه نفت، تنزل قیمت ها در بازارهای جهانی را دامن زده است. به نظر می رسد برآوردهای بدبینانه عربستان از آنجا ناشی می شود که ایران قصد دارد تا به افزایش یک میلیون بشکه ای صادرات نفت خود اقدام کند و عربستان با این پیش فرض کاهش بیش از پیش قیمت نفت را در محاسبات بودجه ای اش این موضوع را در نظر گرفته است.

خوش بینانه ترین پیش بینی به قطر و نهم کال، یوسلو خلورمه کنه د ۱۳۹۴ کال د سلواغی میاشت

امارات تعلق می گیرد، این دو کشور قیمت هر بشکه نفت را ۴۸ دلار در بودجه سال ۲۰۱۶ تعیین کرده اند. عراق و کویت نیز قیمت هر بشکه نفت را در سال ۲۰۱۶ معادل ۴۵ دلار پیش بینی کرده اند، اما بدترین پیش بینی در میان آسیایی های عضو اوپک متعلق به ایران است. ایران قیمت هر بشکه نفت را ۴۰ دلار تعیین کرده است که البته برخی مقامات تأکید دارند، باید نفت را بین ۳۵ تا ۴۰ دلار مد نظر قرار داد.

هرچند قیمت نفت در جهان کاهش چشمگیری داشته است، اما آنهم در افغانستان تأثیر چندانی روی قیمت نفت رونما نگردیده است که عمده ترین دلیل آنرا در کشور می توان انحصار مواد نفتی توسط بعضی از شرکت های وارد کننده مواد نفتی دانست، زیرا تعدادی محدودی از وارد کننده گان مواد نفتی هستند که در سازش با همدیگر قیمت ها را طور دلخواه تعیین و نگهداری میکنند. هرگاه از متشبثین مواد نفتی و کیفیت مواد نظارت دوامدار توسط ارگان های مربوطه دولتی صورت گیرد و همچنان در پهلوی شرکت های خصوصی وارد کننده مواد نفتی تصدی های دولتی مواد نفتی را مطابق به قیمت های جهانی به بازار عرضه نمایند، شاهد کاهش قابل ملاحظه ای قیمت مواد نفتی در کشور خواهیم بود. □

منابع

Bloomberg software

<http://tik.ir>

د اسلامي بانکدارۍ محصولات او قراردادونه

۱. مزارعه- د کرنې په برخه کې تمويل مزارعه د ځمکې د خاوند او کارگر ترمنځ د شراکت يو تړون دی چې کرنيز حاصلات د ځمکې د خاوند او کارگر ترمنځ د ټاکل شوې سلنې پر بنسټ ویشل کېږي.

د دې تړون پر بنسټ بانک د يوه ټاکلي مودې لپاره يوه ټوټه کرنيزه ځمکه مشتري ته د کرلو لپاره ورکوي يا هم بانک د مشتري پر ځمکه پانگونه او د کرلو په برخه کې ورسره مرسته کوي، په دې حالت کې هم د حاصلاتو گټه د دواړو ترمنځ د تړون پر بنسټ ویشل کېږي.

۲. مشارکه

مشارکه يو اسلامي تړون دی چې د کار شريکان په گډه پانگونه سوداگري پيلوي او په گټه او تاوان کې سره شريک وي. د دې تړون پر بنسټ بانک او مشتري په گډه پانگه کار پيلوي او گټه د مخکنې تفاهم پر بنسټ ویشل کېږي. که چيرې په کار کې تاوان وشي، تاوان د پانگې د کچې پر بنسټ ویشل کېږي. د دې تړون پر بنسټ بانک او مشتري په گډه د تشبث/ سوداگري خاوندان دي.

۳. متناقصه مشارکه

د سوداگري لپاره د شراکت هغه تړون دی چې يو شريک د وخت په تيريدو

سره د بل شريک د سوداگري او پانگې ټوله برخه د تړون تر پايه په موده ايزه تادياتو رانيسي او په پای کې يوازې خپله د سوداگري خاوند پاتې کېږي.

۴. مراحه

مراحه د خرڅلاو يو تړون دی چې پلورونکي د مشتري د اړتيا وړ وسايل يا مواد رانيسي او پر هغه يې د يو سلنې گټې سره پلوري (د شي اصلي قيمت + گټه). مشتري په مهاليزه اقساطو د خرڅونکي پيسې د گټې د ټاکل شوې کچې سره تاديه کوي.

د مراحې تړون پر بنسټ مشتري د خپل سوداگري/ کاروبار لپاره د اړتيا وړ

وسایل، امتعي يا مواد بانک ته وایی او په دې اړه ورڅخه مرسته غواړي. بانک د هغه د اړتيا وسایل يا مواد رانيسي او په يوه اندازه گټه يې ورباندې پلوري. مشتري په يو ځل يا هم په موده ايزه قسطونو د بانک پور د گټې د ټاکل شوي سلنې سره د يوې ځانگړې مودې په بهير کې تاديه کوي.

۵. د تورق مراحه

د تورق مراحه يو اسلامي محصول دی چې مشتری ته د هغه د اړتيا وړ نقدي مالي امکانات برابروي او مشتري پور کړې پيسې (د توکي بيه) په راتلونکي کې د قرار داد پر بنسټ تاديه کوي. دغه پيسې د خپل شخصي اړتيا يا شرعي کاروبار لپاره کارولای شي.

د دې تړون پر بنسټ مشتري د نقدي تمويل لپاره بانک ته رجوع کوي، مشتري ته د نقدي مرستې په موخه بانک يو داسې توکی (مواد يا وسيله) رانيسي چې بيه يې د مشتري له خوا د غوښتل شويو پيسو په اندازه وي او بانک دغه توکی د مراحې د تړون پر بنسټ (د توکي بيه+گټه) پر مشتري پلوري. مشتري بيا دا توکی پر بل کس/سوداگر پلوري او په دې توگه هغه نقدي پيسې لاس ته راوړي.

۶. مضاربه

په اسلامي بانکدارۍ کې مضاربه د شراکت هغه تړون دی چې يو اړخ د کار لپاره سرمايه برابروي (رب المال) او بل د کسب او هنر خاوند (مضارب) دی چې د سوداگرۍ عملياتی کارونه پر مخ وړي. گټه له مخکې نه د ټاکل شوې تفاهم پر

بنسټ ويشل کيږي. مالي تاوان د رب المال پرغاړه راځي - په دې شرط چې دا تاوان د مضارب له خوا قصدي يا د هغه د غفلت په اساس منځ ته نه وي راغلی. د مضارب تاوان د شراکت د کاروبار په اوږدو کې د هغه وخت او هڅو ضیاع ده.

۷. استصناع

استصناع د اسلامي بانکدارۍ هغه تړون دی چې بانک د مشتري د اړتيا وړ محصول/شتمنی د هغه ځانگړو غوښتنو سره جوړوي او کله چې دا دارايي يا شتمني چمتو شوه، پر مشتري يې د تړون پر بنسټ په ټاکل شوي قيمت پلوري. د شتمنيو بيه او ځانگړتياوې بايد د اړخونو په پوره تفاهم په تړون کې ذکر شي. بانکونه کولای شي د مشتري يا صنعتي کارونو لپاره لازم اسانتياوې د استصناع د تړون په اډانه کې وړاندې کړي. مشتري د بانک پيسې د دوه اړخيره تفاهم پر بنسټ د موديزه قسطونو په ډول تاديه کوي. دا تمويل په ټوليزه توگه د صنعتی توليداتو او ساختمانی کارونو په برخه کې ورکول کيږي.

د بيلگې په توگه، يو کس ځمکه لري، خو د ودانۍ جوړولو لپاره مالي امکانات نه لري. بانک يا تمويل کوونکی د مشتري به خوښه ورته ودانۍ جوړوي او مشتري په يو ځل يا په مهاليزه اقساطو د بانک پيسې د مخکني توافق پر بنسټ تحویلوي.

۸. اجاره

په اسلامي بانکدارۍ کې اجاره د يوې شتمنۍ (امتعې او اثاثې) اجاره ورکولو ته

وايي. په دې تړون کې بانک مشتري ته د هغه د اړتيا وړ امتعه/اثاثيه (شتمنۍ) تر يوې مشخصې مودې پورې په کرایه ورکوي. د تړون موده او د اجارې نور جزئیات په تړون کې ذکر او ټاکل کيږي.

۹. قرض الحسنه

قرض الحسنه هغه تړون دی چې پور ورکونکی (بانک) يوه مشخصه اندازه دارايي/پيسې مشتري ته د يو نیک کار په موخه بې له کوم سوده په پور ورکوي. پور اخيستونکی (مشتري) اړ دی چې د ټاکل شوي شرايطو پر بنسټ د تړون په پای کې د بانک پور په ورته کچه بيرته بانک ته ورکړي. دا پورونه په ټوليزه توگه هغو وگړو ته ورکول کيږي چې پيسو ته جدي اړتيا لري، د بيلگې په توگه د درملنې، زده کړې او داسې نورو اړتياو لپاره.

۱۰. جاری حساب = د قرض پر بنسټ

د جاري حساب پر بنسټ مشتري بانک ته په پور پيسې ورکوي يا خپلې پيسې بانک ته په امانت سپاري، بانک کولای شي د دې پيسو څخه په اسلامي معاملو کې کار واخلي او هر کله چې مشتري وغواړي بانک يې بايد پيسې (بی له کوم سوده) بيرته ورکړي. □

سرچينه: په افغانستان کې د کوچنيو او منځنيو تشبثاتو د ودې او پرمختگ لپاره د اسلامي بانکدارۍ لارښود

چابهار

کوتاه ترین راه
ترانزیتی برای افغانستان

مطیع الله طاهری / محصل اقتصاد پوهنتون پیشگام

اولین نشست تخنیکي میان مسئولان دولت های افغانستان، ایران و هندوستان به منظور بحث روی موافقتنامه ترانسپورتی و ترانزیتی بندر چابهار در سال ۲۰۱۲ مورد بحث و بررسی قرار گرفت، در ششمین کنفرانس همکاری های اقتصادی منطقوی (ریکا) در کابل تطبیق این پروژه تأیید شد و در آن فیصله بعمل آمد تا موافقتنامه آن به زودترین فرصت نهایی شود. بتاريخ ۳۱ سنبله سال ۱۳۹۴ نمایندگان کشور های افغانستان و هند به منظور نهایی سازی متن موافقتنامه بندر چابهار به میزبانی وزارت راه و شهر سازی در ایران دور هم جمع شدند تا در مورد بندر چابهار تصمیم نهایی را اتخاذ نمایند. همچنان بتاريخ ۱۶ جدی ۱۳۹۴ جلالتمحاب رئیس اجرائیه حکومت وحدت ملی در سفرش به ایران از بندر چابهار وزیر ساخت های آن دیدار کرد.

ایران تصمیم دارد تا طرح احداث خط آهن را از بندر چابهار تا شهر زرنج مرکز ولایت نیمروز عملی نموده و در سکتور معادن و سایر بخش های زیربنایی در ولایت نیمروز سرمایه گذاری نماید و همچنان بازارچه مرزی را میان دو کشور

ایران در نظر دارد تا بندر چابهار را به منطقه آزاد تجاری و صنعتی تبدیل نماید، این بندر به دلیل موقعیت راهبردی که دارد، برای کشور های محاط به خشکه در آسیای میانه مانند: افغانستان، تاجکستان، ازبکستان، ترکمنستان، قزاقستان و قرغیزستان نزدیکترین راه به آب های آزاد شمرده می شود. افغانستان می تواند از طریق بندر چابهار به رفع یا کاهش وابستگی های ترانزیتی منحصیث کشور محاط به خشکه به راه های دریایی دسترسی یابد.

اتصال افغانستان به بندر چابهار نه تنها برای افغانستان، بلکه برای کشور های آسیای میانه بازار رقابتی جهانی را فراهم می سازد. در این صورت افغانستان می تواند به متنوع سازی اقتصادی دست یافته و از صادرات یک یا دو محصولی مانند میوه یا ذخایر معدنی که صادرات آنها حالت بسیار شکننده دارد، نجات یابد.

افغانستان، هند و ایران برای نخستین بار در سال ۲۰۰۳ موافقتنامه توسعه بندر چابهار را امضاً نمودند. این سه کشور می خواهند تا بندر چابهار به یک بندر بین المللی ترانزیت کالا مبدل شود، در این مورد

جهت مبادلات کالاها ایجاد کند. در کنار جاده زمینی از چابهار الی سرحد افغانستان دو طرح خط آهن نیز روی دست گرفته می شود، نخستین خط آهن بندر چابهار را به معدن حاجی گنگ وصل می نماید که توسط هند ساخته می شود، دومین خط آن توسط ایران ساخته می شود که مشهد را به هرات وصل می سازد، در صورت تحقق این خط، افغانستان از طریق مشهد ایران به ترکیه وصل می گردد.

بندر چابهار برای افغانستان یک راه نزدیک بشمار میرود، زیرا در حال حاضر انتقال یک کانتینر از بندر کراچی تا قندهار ۱۸ ساعت را در بر می گیرد، اما از بندر چابهار ۱۲ ساعت زمان می برد. این بندر یکی از ۱۴ نقطه استراتژیک جهان و دهمین بندر مهم جهان بشمار می رود و راه عبور و مرور به این بندر از اهمیت خاصی برخوردار است. فاصله میان بندر چابهار و شهر زرنج مرکز ولایت نیمروز ۷۰۰ کیلو متر راه است در حالی که فاصله از بندر کراچی الی طورخم بیش از ۱۰۰۰ کیلو متر است. تعرفه گمرکی واردات کالا که اغلب توسط موترهای باربری پاکستان وارد افغانستان می شود، برای یک موتر باربری که ظرفیت حمل در حدود ۴۰ تن بار میوه یا سایر مواد غذایی را دارد، بطور اوسط ۳۰۰۰ دالر هزینه دارد که برای تاجر و مردم افغانستان اقتصادی نمی باشد، اما در مقابل؛ واردات کالا از

بندر چابهار تا مرز افغانستان به مراتب اقتصادی تر است که وابستگی شدید افغانستان را از ناحیه انتقال کالا های افغانستان از مسیر پاکستان کاهش می دهد.

ایران در بندر چابهار تسهیلات بیشتری را مانند اعطای زمین برای ایجاد مراکز تولیدی و نگهداری کالاها و محصولات افغانی در نظر گرفته است. تاجر افغانستان می توانند میوه های خود را به بندر چابهار انتقال دهند و به خوبی در تأسیسات آنجا نگهداری و بعداً آنرا صادر نمایند. در طی ۵ دوره تفاهات میان افغانستان و ایران در مورد بندر چابهار، ۱۱۰ شرکت تجاری و ۴۳۲ نفر از افغانستان در بندر چابهار به عنوان فعالان اقتصادی ثبت شده اند و همچنان ایران سه سال قبل حاضر شد تا پنجاه هکتار زمین را در بندر تجاری چابهار برای مدت پنجاه سال به تاجر افغان به اجاره دهد.

افغانستان از این بندر می تواند با سایر شرکای تجاری خود حد اکثر استفاده نماید. بندر چابهار یک بندر تجاری بین المللی است که در صورت فعال شدن آن افغانستان به عنوان پل تجاری و فرا تر از آن با آسیای مرکزی می تواند عمل نماید که در این میان افغانستان، ایران و هند استفاده اعظمی را خواهند برد.

یکی از برنامه های مهمی که ایران در این بندر دارد عبارت از احداث توقف گاه و ایجاد ظرفیت و گنجایش بارگیری کشتی

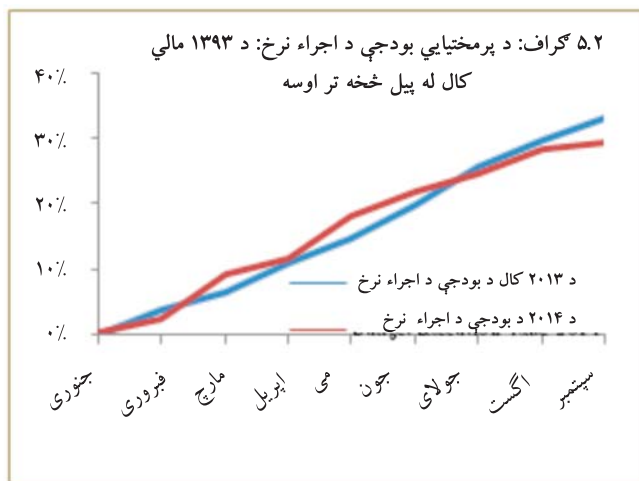
ها و احداث خط آهن بسوی آسیای میانه و احداث میدان بین المللی می باشد که در صورت تحقق همه به نفع افغانستان می انجامد و فشار های ترانزیتی بر افغانستان کاهش خواهد یافت که در آنصورت افغانستان به یکی از حلقه های اصلی ترانزیت در مسیر ترانزیتی برای مبادلات تجاری در اوقیانوس هند و اروپا مبدل می گردد.

امروز بیش از ۹۰ درصد تجارت جهانی از طریق حمل و نقل دریایی صورت گرفته که سالانه بطور اوسط ۲۵ هزار میلیارد تن کالا و اموال تجاری توسط آن انتقال می گردد. سیستم حمل و نقل دریایی دارای مزایای چون: هزینه کمتر، انتقال حجم بزرگ کالا و انتقال سریع می باشد، از اینرو برعلاوه اینکه در حمل و نقل و امور تجاری منظوقی سهولت های را ایجاد می نماید، بلکه در انتقالات فراتر از منطقه نیز خارج از مزایا نخواهد بود.

منابع:

1. www.irna.ir/fa/news
2. www.darinews.com
3. <http://www.taamolnews.ir/fa/news>
4. <http://www.avapress.com>
5. <http://www.bbc.com/persion/afghanistan/2012/05/120502>
6. <http://www.mandegardaily.com>

د مالیاتي نظام پر مختياوې

همدا ډول، د پرمختيايي بودجې د اجراء نرخ د ۱۳۹۳ مالي کال د دريمې ربعې په پای کې د کمزوره فعالیت ترڅنگ د تیر کال په پرتله ۴ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. د پرمختيايي بودجې د اجراء نرخ د دريمې ربعې په پای کې د ۱۳۹۳ مالي کال لپاره د ټولیزه پرمختيايي بودجې په سلو کې ۲۹ ته رسیري، په داسې حال کې چې د پرمختيايي بودجې د اجراء نرخ د تیر کال په ورته دوره کې ۳۳ سلنې ته رسیدله.

د بودجې د اجراء په نرخ کې ټیټوالی ډېر لاملونه لري چې ډېر مهم یې د کورنیو عوایدو په راټولیدو او د بسپنه ورکونکو (ډونرانو) په مرسته کې ټیټوالی دی. د حکومتي عوایدو د بې ساري کمښت سره سم د بسپنه ورکونکو په مرسته کې د ځنډ او کمښت له امله د دولت لگښتونه اغیزمن شول چې پایله یې په اختیاري او غیر اختیاري لگښتونو کې د مصارفو کمول وو. د هېواد په عامه مالیاتي سکتور کې د دې نامطلوبه تغیراتو له امله د ۱۳۹۳ مالي کال په دریمه ربعه کې د بودجې د اجراء نرخ راټیټ شو.

۱.۱. د بودجې کسر

د دولت په عوایدو او د بسپنه ورکونکو په مرسته کې د لنډ مهاله کمښت له امله د ملي بودجې کسر د ۱۳۹۳ مالي کال په لومړیو دریو ربعو کې زیات شوی دی. د بودجې کسر د دریمې ربعې (د ۲۰۱۴ کال د سپتمبر) په پای کې

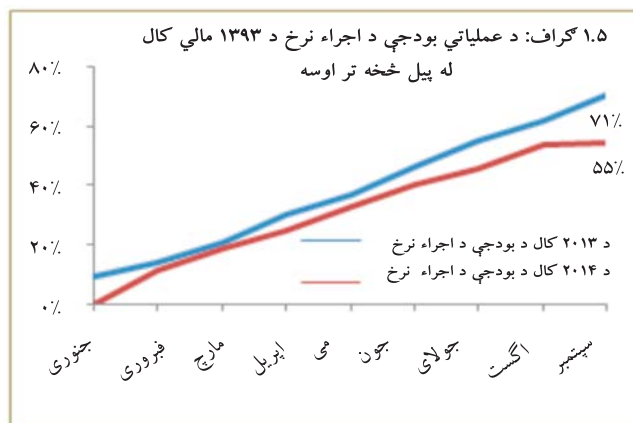
«

هغه نا ډاډمنتیا چې د سیاسي او امنیتي انتقال له امله رامنځته شوه، په هېواد کې پر ټولو اقتصادي کړنو منفي اغیزه وکړه. د دې ترڅنگ، د ولسمشریزو ټولټاکنو اوږدې پروسې چې ټولټاکنې یې دویم پړاو ته ویوړې، حالات نور هم ټکنې کړل. د ولسمشریزو ټولټاکنو د پایلو د اعلان د ځنډیدو له امله ډېرې اقتصادي ستونزې رامنځ ته شوې. په مالیاتي سکتور باندې د دې لاملونو اغیزه ډېره زیاته وه چې پایله یې د تیر کال د ورته دورې په پرتله د عوایدو د راټولیدو د کچې ټیټوالی و. د عوایدو په راټولیدو کې دا ټیټوالی لامل شو څو د حکومت لگښتونو لپاره شته تمویلي بودجه محدوده شي.

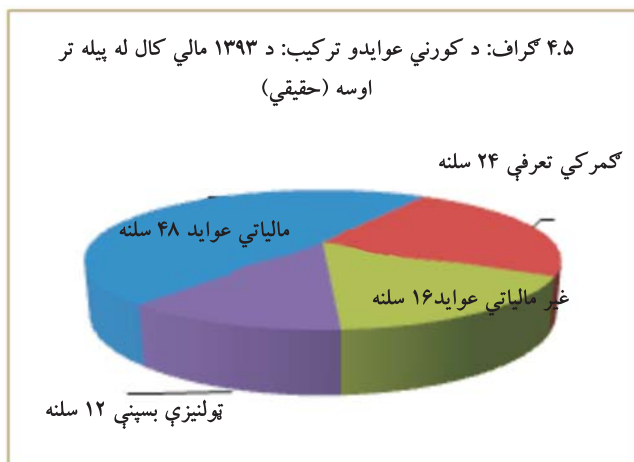
د کمو عوایدو په راټولیدنه او په بهرنیو مرستو اتکاء د دې لامل شو څو د لگښتونو د کچې د زیاتیدنې په اړه د حکومت واک او اختیار محدود شي. د لومړني اټکلونو له مخې د ۱۳۹۳ مالي کال لپاره بودجه ای کسر ۶ سلنه ښودل شوی، خو د دې دورې په اوږدو کې به نوي پرمختګونه دا وښيي چې د بودجې کسر به له اټکل شوې سلنې څخه ډېر لوړ وي.

۱. د بودجې د اجراء نرخ

د شته شمېرو پر بنسټ، د بودجې د اجراء په نرخ کې د تیر کال د لومړیو دریو ربعو په پرتله د ۱۳۹۳ مالي کال په ورته موده کې د پام وړ ټیټوالی راغلی دی. د دریمې ربعې په پای کې نژدې ۵۵ سلنه عملیاتي بودجه تطبیق شوې چې د تیر کال په پرتله ۱۶ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي.

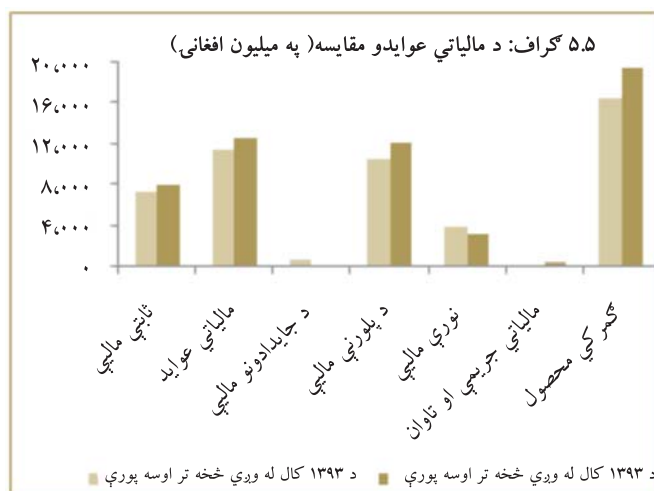
په مالیاتي او غیر مالیاتي برخو د ټولیزه کورنیو عوایدو تفکیک، د بودجې په کورنیو منابعو کې د پرمختیاو ښه انځور وړاندې کوي.

۱.۲. مالیاتي عواید

مالیاتي عواید د ټولیزه عوایدو تر ټولو ستره برخه (د گمرکي محصول په شمول شاوخوا ۷۹ سلنه) جوړوي. ټولیزه مالیاتي عواید ۱۵.۷ میلیارد افغانۍ ته رسیري چې د ۱۳۹۲ مالي کال د دریمې ربعې د ۲۱.۷ میلیارد افغانۍ په پرتله ۲۸ سلنه د پام وړ ټیټوالی ښکاره کوي.

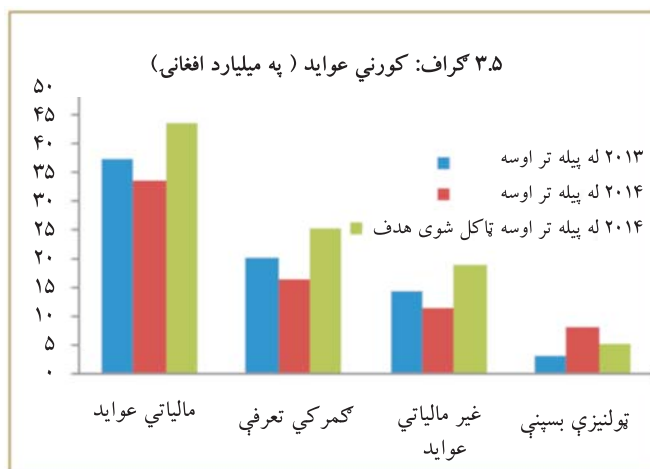
گمرکي محصول چې د ټولیزه مالیاتي عوایدو دویمه ستره برخه جوړوي، د تیر کال د دریمې ربعې په پرتله د روان کال په دریمه ربعه کې ۲۶ سلنه ټیټوالی درلود. گمرکي محصول (د کال له پیل څخه تر اوسه پورې) ۱۶.۶ میلیارد افغانۍ ته رسیري چې د تیر کال د ورته دورې د ۱۹.۵ میلیارد افغانۍ په پرتله ۱۵ سلنه ټیټوالی لري.

تر ۳۲.۴ میلیارد افغانیو پورې زیات شو. حال دا چې د تیر کال په همدې دوره کې بودجې ۳۴.۳ میلیارد افغانۍ ډیریدنه (مازاد) درلوده. د ټولیزې ملي بودجې د ۳۲.۴ میلیارد افغانیو کسر څخه ۲۲.۲ میلیارد افغانۍ کسر عملیاتي بودجې او پاتې ۸.۹ میلیارد افغانۍ کسر پراختیايي بودجې پورې اړه درلوده.

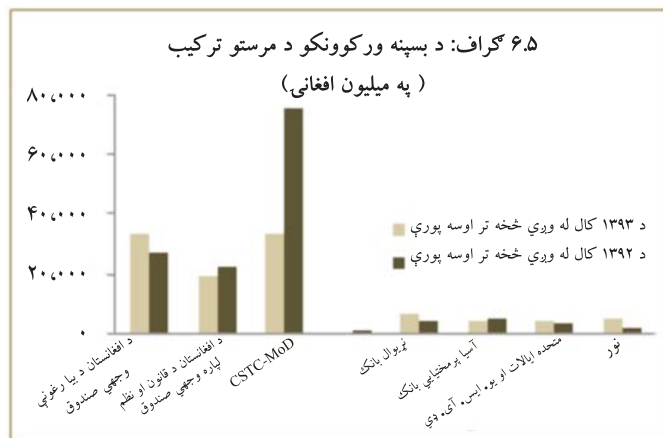
۲. د عوایدو راټولول

په هېواد کې د دوامداره ناډامنټیا په پایله کې، د ټولیزه کورنیو عوایدو راټولیدو د ۱۳۹۳ مالي کال په لومړیو دریو ربعو کې د پام وړ ټیټوالی درلوده. د دې بې حده زیات ټیټوالي لامل په درېمه ربعه کې په ټولیزه وارداتو کې مصرفي توکو ټیټوالي او ځنډ او په کمه کچه په عوایدو د مالیې ورکونه په ګوته شوی دي.

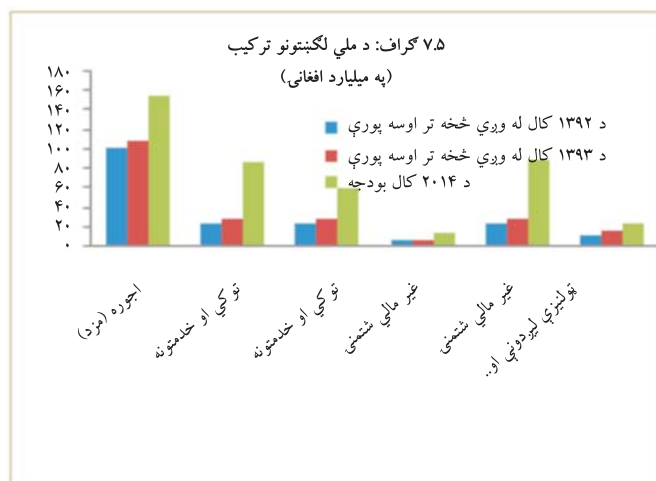
د دواړو مالیاتي عوایدو او غیر مالیاتي عوایدو په شمول ټولیزه کورنیو عواید د ۱۳۹۳ مالي کال په درېمه ربعه کې ۲۳.۱ میلیارد افغانۍ ته ورسیدل چې د تیر کال د ورته ربعې په پرتله ۴.۶ میلیارد افغانۍ ټیټوالی ښکاره کوي.

د کال له پیله تر اوسه پورې د ټولیزه کورنیو عوایدو شمېرې ښکاره کوي چې د ټولیزه حقیقي کورنیو عوایدو کچه د کال له پیل څخه تر اوسه پورې ۷۰ میلیارد افغانۍ ته رسیري چې د هدف شوې کچې په پرتله ۲۵ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي.

۳. لګښتونه

د دولت لګښتونه، عملیاتي او پرمختیايي لګښتونه رانغاړي. ټولیزه لګښتونه د ۱۳۹۳ مالي کال په لومړیو نهو میاشتو کې ۲۰۹ میلیارد افغانی ته رسیري چې د تیر کال د ورته دورې د ۱۸۰.۱ میلیارد افغانی په پرتله ۱۶.۱ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. □

سرچینه: اقتصادي او احصائیوي بولتن

درې میاشتني بولتن، د ۱۳۹۳ مالي کال درېمه ربعه

(د ۱۳۹۳ کال د غبرګولی له ۳۱ څخه د وري تر ۲۹ پورې)

۲.۲. غیر مالیاتي عواید

د تقاعد ونډه چې په کورنیو عوایدو کې د ټولنیزې بسپنې یوازینی برخه ده، د کال له پیل څخه تر اوسه په تیرو دریو ربعو کې ۲۸ میلیارد افغانی ته رسیري چې د ۱۳۹۲ مالي کال د ورته دورې په پرتله ۱۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د کورنیو عوایدو بله کټګوري چې له ټولنیزې بسپنې پرته د دولت ټول غیر مالیاتي عواید رانغاړي، (د کال له پیل څخه تر اوسه پورې) ۱۸.۱ میلیارد افغانی ته رسیري چې د تیر کال د ورته دورې د ۱۷.۵ میلیارد افغانی په پرتله ۳ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د کورنیو عوایدو په غیر مالیاتي برخه کې د پانګې او جایدادونو، د توکو او خدمتونو د پلورلو، اداري فیسونو، د امتیاز حقونو او د غیر مالیاتي جریمو څخه عواید ستر او مهمه برخه جوړوي.

۳.۲. بسپنه

د روان مالي کال لپاره په ملي بودجه (عملیاتي او پرمختیايي) کې د بسپنه ورکونکو (ډونرانو) ټولیزه ونډه شاوخوا ۲۶۸.۱ میلیارد افغانی اټکل شوې ده چې د ټولیزه ملي بودجې ۶۴ سلنه جوړوي. خو د بسپنه ورکونکو واقعي ونډه د ۱۳۹۳ مالي کال د دریمې ربعې تر پایه پورې ۱۰۵.۴ میلیارد افغانی ته رسیري چې د ژمنه شویو مرستو یوازې ۳۹ سلنه جوړوي. د ۱۳۹۳ مالي کال په لومړیو دریو ربعو کې د افغانستان د بیارغونې وچې صندوق (ARTF) تر پروګرام لاندې د بسپنه ورکونکو ټولیزه ونډه ۳۳.۴ میلیارد افغانی ته رسیري چې د تیر مالي کال د ورته دورې په پرتله ۲۵ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د یادې شوې شمېرې له ډلې څخه ۲۳.۴ میلیارد افغانی عملیاتي بودجې او پاتې پرمختیايي بودجې پورې اړه درلودلې ده.

تأمین حقوق متقاعدین؛

حق مسلم آنهاست

بدسترس شان قرار می گیرد. این متقاعدین با عواید پائین زندگی باقیمانده خود را با هزاران مشکل اقتصادی و

مريضی های گوناگون سپری می نمایند. تعدادی از متقاعدین در کشور طی چند سال اخیر اتحادیه ای را تحت نام اتحادیه سراسری متقاعدین افغانستان ایجاد نموده اند که این اتحادیه در حدود ده ها هزار نفر عضو دارد که در جهت رفع مشکلات متقاعدین فعالیت می نماید. طوریکه هویداست متقاعدین کشور با سپری نمودن ۴۰ - ۴۵ سال خدمت به جامعه و مردم عزیز یک مدت طولانی عمر خود را در همین راه وقف می کنند و بعد از آن در سنین بالا و کهن سالی که توانایی کار و فعالیت را در جهت بدست آوردن لقمه نانی ندارند باید مورد توجه دولت قرار گرفته و درآمد مناسبی را جهت امرار

»

اساسی افغانستان صراحت دارد "دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده برای کهن سالان، زنان بدون سرپرست، معلولین، معیوبین و ایتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد" که به همین منظور از سیستم معاشات کارکنان دولت افغانستان ماهوار مبلغی به عنوان حقوق تقاعد وضع می گردد و در بودجه دولت ذخیره می شود. در واقع تقاعد، جبرانی بخش از زحماتی است که یک کارمند دولت طی سالها عمر خویش را در امر خدمت در اداره های دولتی و مؤسسات خصوصی صرف نموده است. فعلاً در حدود ۱۳۵ هزار متقاعد که فیصدی زیادی آن در ولایات و ولسوالی های دور دست کشور زندگی می کنند، وجود دارد که حقوق تقاعد شان طور سالانه با قبول مشکلات زیاد

حقوق تقاعد جزوی از تأمینات اجتماعی بوده و حمایتی است برای دسترسی مطمئن به مراقبت های صحی، حفظ الصحه و سایر ضرورت ها و نیاز های زندگی دوره باز نشستگی که به ویژه در حالات پیری، مريضی، بیکاری، از پافتادگی، معلولیت کاری، از دست دادن نان آور و ... از آن استفاده بعمل می آید. در کنوانسیون سازمان بین المللی کار (ILO) حمایت از متقاعدین من حیث حق مسلم بشری نامبرده شده است. در جهان فقط ۲۰ درصد متقاعدین تحت پوشش مناسب تأمینات اجتماعی قرار دارند، متباقی حتی توانایی درمان تکالیف خود را در وقت کهن سالی ندارند که این تأمینات نظربه شرایط و اوضاع روبه کاهش می باشد. حقوق تقاعد از جمله حقوق شهروندی است که در قانون

معیشت بدست آوردند.

مطابق آمارهای ارائه شده سازمان های بزرگ جهانی، اگر اصلاحاتی در بازار های مواد خوراکی از جانب کشور های بزرگ صورت نگیرد، قیمت مواد غذایی طی بیست سال آینده دو برابر افزایش خواهد یافت و مصارف تولیدات غذایی تا سال ۲۰۳۰ از ۱۲۰ تا ۱۸۰ در صد بالا خواهد رفت. همچنان سازمان آکسفام که در سال ۱۹۴۲ تأسیس و یکی از بزرگترین گروه های بین المللی امداد رسانی برای فقرزدایی، گرسنگی و بی عدالتی، می باشد گزارش داده است که قاره آسیا بزرگترین تولید کننده برنج بوده که در چند سال آینده در محصولات آن کاهش قابل ملاحظه به میان خواهد آمد. این موضوعات تأثیراتی منفی بر قدرت خرید مردم خواهد گذاشت. پس سوال اینجاست که وضعیت معیشتی متقاعدین چگونه خواهد بود؟

برای دولت افغانستان لازم است تا متکی به ماده ۵۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان حقوق متقاعدین را تضمین نماید. متقاعدین که محروم ترین قشر جامعه اند و حتی اکثر شان زیر خط فقر زندگی می کنند و فشار های مالی را متحمل می شوند، باید معاش آنها را مطابق به ضرورت شان عیار سازند تا

بتوانند مصارف مریضی و سایر مسایل زندگی خویش را تأمین نمایند. این سیستم نه تنها به متقاعدین دولتی بل به تمام متقاعدین مؤسسات دولتی و غیر دولتی بر گردد، یعنی می شود از معاش کارگران و کارمندان غیر دولتی هم یک مقدار پول وضع و به حساب معین انتقال گردد تا در آینده مبلغی بنام پس انداز داشته باشند که یقیناً این سیستم نه تنها آینده آنها را تضمین نموده، بلکه با به دوران انداختن پول تقاعد آنها در رشد و توسعه اقتصادی کشور کمک خواهد کرد.

صاحب نظران معتقداند که اگر دولت و یا سکتور خصوصی بتواند حسابات بانکی را برای متقاعدین در نظر داشته باشند و فیصدی پول های تقاعد ماهوار از معاش کارمندان دولت و مؤسسات غیر دولتی وضع و به حساب بانکی شان انتقال گردد، بانک مذکور پول متقاعدین را در دوران بانکی قرار میدهد که علاوه بر منفعت آن در اقتصاد، زندگی متقاعدین با بانکها پیوند می خورد، پول متقاعدین در این صورت در بانک ذخیره می شود و در صورتیکه پول آنها برای مدتی باقی بماند، منفعت آنها بدست می آورند، از سوی دیگر با موجودیت خدمات مُدرن کنونی بانکی، پول تقاعد شان به شکل آسان و سریع بدسترس قرار میگیرد، زیرا سکتور

بانکداری افغانستان در حال حاضر با سیستم های مُدرن و عصری فعالیت می نماید، انتقالات پول از طریق الکترونیکی به ویژه موبایل برای متقاعدین که در ساحات و مناطق دور دست کشور قرار دارند؛ دور از سهولت و سودمندی نخواهد بود. همچنان در پرداخت حقوق متقاعدین سهولت های دیگری را دریافت نمایند، زیرا بانکهای کشور با وسایل مدرن الکترونیکی مجهز می باشند و انواع کارت ها مانند دبت کارت، کریدت کارت، ماستر کارت، کارتهای اعتباری، کارت های ماشین های خود کار صرافى و ... استفاده میگردد که متقاعدین از سهولت ها، مزایا و امتیاز های بانکی مستفید شوند. باید یادآور شد، هر چند پرداخت حقوق متقاعدین در چند سال اخیر بهتر و بهبود یافته است، اما کافی به نظر نمی آید. مسئولین می توانند راه حل های دیگری را جستجو نمایند تا این قشری که به معاونت ضرورت دارند، کمک بیشتری برایشان صورت گیرد. □

بایانی

د نغدو پیسو مدیریت: د آسیا ننګونه

خپل فنډونه د هېواد له دننه ادارو څخه خپلو بهرني ادارو ته پرته له دې چې د چین مرکزي بانک او د اسعارو د مبادلې له دولتي ادارې څخه تصویب او اجازه ترلاسه کړي، ولېږدوي.

بناغلی مارک تروتمن چې په وروستیو کې د HSBC بانک د سهام پلورنې، اداینو او د نغدو پیسو د مدیریت څانګې نړیوال رییس په توګه ګومارل شوی دی، وایي "لکه څنګه چې چین د اسعارو پر مبادلې باندې کنټرول او قوانین سپک کړي دي چې د چین دننه او بهر د دغه هېواد د پولې واحد د آزاده ګردښت لپاره لاره هواره کړې ده، دا هم آسانه شوې ده چې د چین نغدې پیسې او د خزانه دارۍ مدیریت د پاتې نړیوالې

ځکه چې چین د نغدو پیسو د نړیوالو ګډو ګټو څخه بهر پاتې و.

که څه هم په تېرو ۱۸ میاشتو کې د چین چارواکو د سمونونو بهیر ګړندی کړی، په پولو کې پر اسعاري جریانونو باندې محدودیتونه لږې کړي دي خو خپل پولي واحد نړیواله کړي.

اوس د بیلابیلو شرکتونو لپاره دا شونې ده چې د پولې هاخوا په نغدي پیسو کې ګډې ګټې ولري، له دوو لارې د چین د پولې واحد لېږدونې ولري او په ملي سطحه د کمپنۍ دننه پورونه وړاندې کړي، لکه د شانګهای له آزاده سوداګریزې حوزې څخه بهر، خو لاهم ځینې شرایط پر خپل ځای پاتې دي. د څو ملیته لوی شرکتونه کولی شي چې

څو کاله مخکې کله چې له یو خزانه دار څخه پوښتنه کېدل چې په آسیا کې د هغوی د نغدو پیسو د مدیریت تر ټولو لویه ستونزه څه ده، نو تاسې ژر دغه ځواب سره مخکې کېدلئ: "بندې شوې نغدي پیسې"، له دې څخه د هغوی مطلب د چین هېواد و. دغه ستونزه هغه وخت زیاته شوه چې کله کمپنیو په دې هېواد کې خپلې سوداګرۍ ته وده ورکړه او د خپلو نړیوالو فعالیتونو لویه برخه ورته ځانګړې کړه.

دې وضعیت نه یوازې دا ناشونې کړې وه چې کمپنۍ ګانې د خپلو بهرنیو ادارو د تمویلولو لپاره له چین څخه پیسې وباسي بلکې و نه توانیدل چې د خپل د سیالیت د مدیریت جوړښتونو ته وده ورکړي،

خزانه دارۍ له مدیریتي فعالیتونو سره یو تړنه شي".

د بیلګې په توګه، د روان کال په لومړیو کې د HSBC بانک له Wirth Group سره چې د تړونکي محصولاتو نړیواله کمپنۍ ده، مرسته وکړه چې د چین او جرمني ترمنځ د چین د پولې واحد د دواړو اړخیز لېږد رالېږد لپاره یو بشپړ اتومات سیستم جوړ کړي. دا ګروپ د دې جوګه دی چې د خپل چینایي ډلې کمپنیو سیالیت له جرمني څخه مدیریت کړي او د خپلو نغدو پیسو په نړیوال جوړښت کې ورګډه کړي.

سم انتخاب کول

په داسې حال کې چې ټولې کمپنۍ ګانې د چین د اسعاري آزادۍ د پلان او پر سیمې باندې د هغه د اغېزې د اهمیت څخه ستاینه کوي، یو شمېر یې لا نه غواړي چې د خپل خزانه دارۍ جوړښت بدل کړي. د بیلګې په توګه، په متحدو ایالتونو کې میشتې دوه څو ملیته شرکتونه غواړي چې په چین کې خپلې نغدې پیسې پرېږدي.

د تکنالوژۍ څو ملیته کمپنۍ د نغدو پیسو له پلوه په چین کې ډېره بډایه ده خو د خپلو نغدو پیسو په سیمه ییزې ګډې ګټې کې بیا دغه هېواد نه ورګډوي. د دې کمپنۍ سیمه ییز مدیر وايي چې د دې تر شا څو دلیلونه شتون لري. هغه وايي "لومړی، زموږ هدف دا دی چې له خپلو نغدو پیسو څخه زیاته اندازه د ټکټانې عواید ترلاسه کړو. اوسمهال چین د

نړیوال بازارونو ترمنځ د ټکټانې تر ټولو زیات نرخونه وړاندې کوي او همدا دلیل دی چې مونږ خپلې نغدې پیسې هلته پرېږدو".

"دویم دا چې چین زموږ د سوداګریزې پراختیا لپاره یو له سترو بازارونو څخه دی، ځکه مونږ په دغه هېواد کې نوي ادارې جوړ او پانګونې ترسره کوو. له همدې کبله مونږ نه غواړو چې له پولې بهر پیسې پور کړو بلکې په چین کې د ترلاسه شویو نغدو پیسو څخه غوره ګټه پورته کړو".

همدا رنگه، د Travelzoo Asia-Pacific چې د انټرنټي رسنۍ نړیواله کمپنۍ ده، لوی مالي مسوول هونس چینګ هم په چین کې نغدې پیسې ساتي خو په هانګ کانګ کې د پور ورکړې د ټیټ نرخ څخه د ګټې اخیستې په وخت کې له لوړې ټکټانې څخه برخمنه شي. هغه وايي "له دې لارې کولی شم چې له سپړلې څخه لږ څه ټکټانه ترلاسه کړم".

آغلې چینګ وايي که اړتیا ولرم چې نغدې پیسې له چین څخه بهر کړم نو د کمپنیو د خپل منځي پور ورکړې څخه کار اخلم. نوموړې وايي "دا کار باید د یوه بانک له لارې ترسره شي چې اسناد او لوژستیک یې درته برابرې، او دا کار شونې دی. که زما د هانګ کانګ اداره نغدو پیسو ته اړتیا ولري نو زه په آسانۍ سره د کمپنیو د خپل منځي پور ورکړې لپاره ترتیبات نسیم".

له بلې خوا دامیان ګلینډینګ د کمپنیو د خپل منځي پور ورکړې څخه د ډډې لپاره

د خپلې کمپنۍ د خزانه دارۍ فعالیتونه سمبالوي. د Lenovo کمپنۍ چې د کمپیوټري ټکنالوژۍ څو ملیته چینایي کمپنۍ ده، خزانه دار داسې توضیح کوي:

"په آسیا کې د چارو د جوړښت د څرنگوالي او طریقې له امله، مونږ تمایل نه لرو چې د کمپنیو له خپل منځي پور ورکړې څخه کار واخلو په داسې حال کې چې ډله ییزې ادارې زیاتره وخت د کمپنیو د خپل منځي توکو د حساب له لارې تمویلېږي. له مقرراتي (تنظیمي) نظره دا کار په ژوند کې ډېره آسانتیا رامنځ ته کوي، ځکه چې د آسیا په ډېرو هېوادونو کې د کمپنیو خپل منځي پور ورکړې له ننګونو ډکې دي".

ښاغلی ګلینډینګ د آسیایي خزانه دارانو چې په سیمه ییزه کچه فعالیت کوي د رښتیني ننګونو له منځه چې په هر قلمرو کې بیلابیل قوانین لري، بریالی وتلی دی.

په Deutsche Bank کې د آسیا پسیفیک لپاره د معاملې د نړیوالې بانکدارۍ عامل رییس آغلې لیزا روبینز وايي "هره کمپنۍ چې د خپل اصلي بازار څخه بهر فعالیت کوي باید په بهرني بازارونو کې د جوړښت له امله چې د پیسو د بېرته لېږلو په اړه بیلابیل مقررات لري، یو شمېر مسایلو ته ورسېږي. دا واقعیت دی چې هر هېواد ځانته مقررات لري سره له دې چې سپک او آسانه شوي هم وي، د هغو کمپنیو لپاره په کار کې پیچلتیا زیاتوي چې په سیمه ییزه کچه په آسیا کې فعالیت کوي".

»

په Standard Chartered بانک کې د نغدو پیسو د محصولاتو او د معاملې بانکدارۍ د څانګې مشر کارین فلنسیپاچ زیاتوي "که د آسیا پسیفیک سیمه له اروپا، منځني ختیځ او افریقایي سیمې سره پرتله کړو نو هلته (آسیا پسیفیک) ډېر لږ هېوادونه لیدل کېږي چې د مدیریت لپاره یوه ډېره پېچلې سیمه ده. هلته بې شمېره مقرراتي رژیمونه شتون لري او په داسې حال کې چې هلته د لا یو ټوټه کېدو لپاره اقدامات پورته کېږي خو بیا هم یو غیر مرکزي چاپېریال لري".

د نامتوازنه مقرراتي رژیمونو سره سره د آسیایي هېوادونو ترمنځ د سوداګرۍ او نغدو پیسو جریان ډېر پراخ دی. آغلې روین وایي "خه چې په یو هېواد کې پېښیږي پر بل هېواد باندې اغېزه لري. هغه کورني او نړیوال خزانه داران چې په سیمه کې کار کوي، نه یوازې په کوم هېواد کې چې پکې ډېره دي باید باخبره وي، بلکې په ټوله سیمه کې له نورو هېوادونو څخه هم باخبره پاتې شي، دا ځکه چې په چین، تایلنډ یا هندوستان کې چې څه پېښیږي کولی شي د بیلګې په توګه پر اندونیزیا باندې اغېزه وکړي. له همدې کبله هغوی باید څو اړخونو ته پام وکړي او دا چې د سیمې او نړۍ په کچه څه لوی پېښې پېښیږي، ترې څارنه ولري".

ښاغلی تروتمن خبرداری ورکوي، په داسې حال کې چې د مالیزیا او تایلنډ په شان هېوادونه د بازار د لازيات لیبرالي کولو لپاره د چین لاره تعقیبوي، خو کله

چې خبره د پولې هاخوا اسعاري مقرراتو د تعدیل په هکله وي نو بیا یوازې یو هېواد د دې کار لپاره فرصت لري. د بیلګې په توګه، د جولای میاشتې لومړي نیټې راهیسې د اندونیزیا مرکزي بانک د کورني معاملو په برخه کې د بهرنیو اسعارو کارولو باندې بندیز ولګاوه څو د هېواد دننه د ډالرو لپاره تقاضا کنټرول او پر اندونیزیایي روپۍ باندې زیاتېدونکې فشار راتیټ کړي. دې کار ونکړی شول چې د ۱۹۹۸ کال د جولای میاشتې د آسیا د مالي بحران راپدېخوا په تېر سپتمبر میاشت کې د اندونیزیایي روپۍ له بی ساري لوېدنې څخه مخنیوی وکړي.

وای باو ناتو، د آسیا لپاره د خزانې دارۍ مشر چې په Intel کې د نغدو پیسو د مدیریت او د پانګونې مسوولیت پرغاړه لري او د هندوستان د ټینګ کنټرول کېدونکي وضعیت په اړه اصلي تجربه لري، په دې باور دی چې دغه هېواد د مقرراتي التزاماتو د ساده کولو په برخه کې ښه پرمخ روان دی. که څه هم نوموړی پوښتنه کوي چې آیا هېوادونه به په ځانګړي توګه د بهرنیو اسعارو د زیاتېدونکي بی ثباتۍ په برخه کې د اسعارو لازيات آزادۍ جریان ته دوام ورکړي که نه.

ښاغلی ناتو وایي "دا چې په ټوله نړۍ کې اسعار خپل ارزښت له لاسه ورکوي، هر هېواد په دې برخه کې له مخکې څخه زیات محتاطه کېږي. له دې سربېره، مقرراتي اندیښنې لکه د پیسو تطهیر او له

مالیه ورکولو تیښتې موضوعات د تنظیموونکو لپاره په لومړیتوب کې واقع شوي دي. نو ځکه، که په ځینو برخو کې څېړنې لږې شوي دي نو په نورو برخو کې بیا زیات شوي دي".

د نغدو پیسو څرګندتیا سربېره پر دې چې مقرراتي محدودیتونه په آسیا پسیفیک سیمه کې د سیالیت مدیریت چارې ستونزمنې کوي، سهامی خزانه داران اوس هم هڅه کوي چې په سم وخت باندې د نغدو پیسو د وضعیت په اړه معلومات ترلاسه کړي.

د آسیا پسیفیک د خزانه دارۍ د مدیریت په بارومیټر سروی کې چې د بینک آف امریکا Merrill Lync او SunGard تر صلاحیت لاندې په ۲۰۱۵ کال کې اجرا شوی دی، د نغدو پیسو د څرګندتیا موضوع په عام توګه بیان شوی دی. په راپور کې راغلي دي "د نغدو پیسو د څرګندتیا هدف ترلاسه کول د کاري پانګې د ودې او د نغدي جریان د وړاندې وینې او د دې ترڅنګ د نغدو پیسو د ګډې ګټې په شان د سیالیت د حل لارو تطبیقولو لپاره یو لومړی او اړین ګام دی". ښاغلی ګلینډینګ چې د سنګاپور د سهامی خزانه دارانو د ټولنې مشر هم دی، خبر ورکړ چې د نغدو پیسو څرګندتیا او د نغدي جریان وړاندې وینه هغه دوه مهم موضوعات وو چې د دې ټولنې د دویمې کلنۍ غونډې چې په سپتمبر میاشت کې جوړه شوې وه، د اجنډا په سر کې واقع شوي وو.

»

د Lenovo کمپنۍ د نغدي پیسو د څرگندتیا موضوع په یو بانک کې د خپل ټول بانکي حسابونو په ساتلو سره حل کړې ده. ښاغلی گلیندینګ وایي "کوم واقعیت چې مونږ د یوه ښه تګلارې په توګه احساس کړ تاسو ته په دې اړه وایي چې په کوم ځای کې چې شیان په عموم توګه کار کوي هلته ستونزه شتون لري. په داسې حال کې چې د نغدي جریانونو په برخه کې غوره څرګندتیا ممکنه شوې ده، خو بیا هم هومره چې باید آسانه وی، نه ده".

همدا رنگه د Travelzoo کمپنۍ عملیاتي نغدي پیسې د سیمه ییز نغدي مدیریت له پلوه پر یو بانک باندې متمرکز دی چې هغه د HSBC بانک دی. له دې سربیره، دغه کمپنۍ په جاپان کې د Tokyo-Mitsubishi UFJ بانک څخه کار اخلي او د همدې لپاره باید د MT940 (د سویفت پیغام) له لارې د ورځني بیلانس راپورونه ورواړوي. آغلې چونګ وایي "په داسې حال کې چې زه دې ته د نغدو پیسو وړاندې ویونکی سیستم نشم ویلی خو زه پر سم وخت شته نغدي پیسې لیدلې شم چې زموږ لپاره د نغدو پیسو د مدیریت په اړه تصمیم نیولو کې ډېر مهم دی". د Travelzoo کمپنۍ د اصلي نغدو پیسو بله برخه د کمپنۍ د آنلاین ادینو په ساحه کې موجود دي چې نوموړې کولی شي دا هم په نږدې حقیقي وخت کې وګوري.

د متحدو ایالتونو MNC له نورو سلګونو بانکونو سره معاملې کوي چې دریم شخص (خوا) ته د ورځني معاملو او بیلانسونو سره د سویفت پیغامونه لېږي. د دریمې خوا پروسس کوونکي بیا معلومات د کمپنۍ د خزانې داری مدیریتي سیستم ته ورلېږي خو د خزانې داری چارې د دې وړ وګرځوي چې له خپلو نغدي پیسو څخه په ورځني توګه څارنه وکړي. د خزانې داری مدیر وایي "مونږ کولی شو چې د یوه ورځ څنډه وروسته د نړۍ د ۹۳ سلنو څخه زیاتې نغدي پیسې وګورو، دا ځکه چې مونږ اطلاعات په بلې کاري ورځې باندې ترلاسه کوو".

د نغدو پیسو د جریان وړاندې وینه د MNC لپاره یوه ننگونه ده، ځکه چې دا یوه لویه اداره ده چې بیلایې دندې لري: یوه ډله د نغدو پیسو د راټولولو مسوولیت لري په داسې حال کې چې نورې ډلې ادینې سمبالوي. سره له دې چې ډلې د اطلاعاتو د راټولولو لپاره همغږي کوي، خو دغه بهیر لاهم په لاس باندې ترسره کېږي.

د ښاغلي تروتمن په وینا، د نغدو پیسو د جریان د کره وړاندې وینې ترلاسه کول د ډیرو کمپنیو لپاره وروستی هدف ګڼل کېږي او د ترلاسه کولو لپاره یې ډېر کار ته اړتیا لري. نوموړی زیاتوي "دا یوازې د تکنالوژۍ په اړه نه دی، بلکې کېدای شي یو فعالوونکی وي؛ د مادي نغدي جریانونو د زمان بندۍ د پوهېدو له پلوه دا زیاتره د کاري فعالیتونو او حتا د کمپنۍ د کلتور په

اړه بحث کوي. یوه کمپنۍ باید د ټولو مالي او غیر مالي سوداګریزو برخو په اړه ډېره هڅه وکړي". ښاغلی ناتو دا مني او وایي "د نغدو پیسو وړاندې وینه په عمده توګه د پروسو د سمولو فعالیت دی، او د دې ترڅنګ په یوه داسې چاپیریال کې فعالیت کوي چې د وړاندې وینې وړ زیات نغدي جریانونه لري. او که ستاسو بنسټیزه سوداګري ثابته وي نو دا به ستاسو وړاندې وینه اغیزمنه کړي".

د خزانې مرکزي کول

د آغلې فلنسپاچ په وینا، د خزانې داری سیمه ییز مرکزونه چې د نغدو پیسو د مدیریت، ادینو، د بانکي حساب مدیریت او مالي چارو په ګډون د خزانې اړوند چارو باندې تمرکز کوي، د نغدي پیسو څرګندتیا او د نغدي جریان د وړاندې وینې د ودې په برخو کې مهم رول لوبولی دی.

د خزانې داری د سیمه ییزو مرکزونو برسېره کېدل په زیاترو حالتونو کې په سیمه کې لیرالیزم زیاتوي، لکه څنګه چې مقامات هڅه کوي چې د سیالۍ له لارې د سهامو په راکښولو او په هېواد کې د خزانې داری د سیمه ییز مرکز جوړولو سره په نړیوال مالي مرکز باندې بدل شي.

ښاغلی گلیندینګ وایي "زما په شخصي اند دا یو ښه خبره ده، ځکه چې دا وایي چې سهامې خزانې داری د اقتصاد یو ډېره مهمه برخه جوړوي. پخوا زیاتره هېوادونه به د پولې هاخوا سوداګرۍ او د نغدي

پيسو پر ګډې کټې باندې په محدودیت لګولو کې نسبتاً اندېښمنه وو، خو اوس چې هغوی د دغه شان فعالیت د راجلبولو لپاره سیالي کوي د دې ښکارندوی دی چې په چلندونو کې د پام وړ بدلون راغلی دی."

سنگاپور او هانګ کانګ د خزانه دارۍ د سیمه ییز مرکزونو لپاره تل پاتې موقعیتونه دي او په همدې حال کې شانګهای هم د ځای موندلو په حامل کې دی. د آسیا پسیفیک د خزانه دارۍ چارو د مدیریت د ۲۰۱۵ کال باروميټر سروی له مخې چې پکې د خزانه دارۍ د سیمه ییز مرکزونو ځواب ورکونکي هم شامل دي، یو پر درېمه برخو ځواب ورکونکو سنگاپور او ۳۰ سلنو وګړو هانګ کانګ د خزانه دارۍ موقعیت په توګه وټاکه، چې د هغوی مالي بازارونه، آزاده (لیبرالي) مقررات، تکره او پوه کاري ځواک او د آسیا پسیفیک له نورو هېوادونو سره د هغوی اړیکې ښکاره کوي. چین په تېره بیا شانګهای په چټکۍ سره د خزانې دارۍ د سیمه ییز مرکز په توګه (۲۵ سلنه) د جوړېدو په حال کې دی.

خزانه دارانو د خزانه دارۍ سیمه ییز مرکز موقعیت د خپلو عملیاتي لومړیتوبونو پر بنسټ ټاکلی دی. د بیلګې په توګه د متحدو ایالتونو MNO په آسیا کې د خزانه دارۍ یوه ډله لري چې د شانګهای او سنگاپور ترمنځ خپور دی. په سنگاپور کې د آسیا پسیفیک د خزانه دارۍ مشر د سیمې د نغدو پیسو ګډې کټې او د سیمه

ییزې بانکدارۍ د اړیکو مدیریت څخه څارنه کوي. د سیمې د خزانه دارۍ مدیر وایي "په شانګهای کې د شتونیا بل ښه والی او آسانیا دا ده چې دلته نور سوداګریز فعالیتونه هم شتون لري".

د انټل Intel له پولې بهر په خزانه دارۍ فعالیتونو کې د پیسو ګردښت او د اسعارو تامیني پیر او پلور او مقرراتي کار شامل دي. دغه کمپنۍ تصمیم ونيوه چې مقرراتي کار په هغو هېوادونو کې یوټوټه او پیاوړی کړي چې هلته پراخ فعالیت او شتونیا لري. ښاغلی ناتو وایي "د پانګې بازار پانګونې او پور ورکړې، د نغدي پیسو مدیریت، د بانکي حساب مدیریت، د بک آفس عملیاتي پروسې او داسې نور کارونه د هندوستان د خزانه دارۍ په سیمه ییز مرکز کې یوټوټه او پیاوړي شوي دي، دا ځکه چې دا کار له هر ځایه ترسره کېدای شي".

دواړه ښاغلي ګلینډینګ او ښاغلی تروتمن دا مني چې د خزانه دارۍ اړوند فعالیتونه له تقریباً هر ځایه د اجرا وړ دي، لکه څنګه چې ډېری معاملې په برېښنایي توګه ترسره کېږي.

د بیلګې په توګه، د Lenovo کمپنۍ خپل د اروپا اړوند د نغدو پیسو مدیریت او بانکي حسابونه له سنگاپور څخه ترسره کوي. ښاغلی ګلینډینګ وایي "مونږ د کمپیوټري ټرمینال او انټرنټ بانکدارۍ څخه کار اخلو او کولی شو چې په سنگاپور، هندوستان یا په بل ځای کې ناست اوسو. مونږ د خپل بهرني

مبادلو سوداګرۍ زیاتره کارونه د انټرنټ پورټال له لارې ترسره کوو؛ او که سوداګري هان په سنگاپور یا هانګ کانګ کې ترسره کېږي، مهمه نه ده چې شخص چېرته شتون ولري".

ښاغلی تروتمن وایي چې نن زیاتیدونکي شمېر کمپنۍ ګانې خپل د خزانه دارۍ کارونه له نورو ځایو څخه پر مخ وړي چې په ځانګړې توګه ورته د خزانه دارۍ نړیواله مجازي ډله ویل کېږي. نوموړی زیاتوي "په سنگاپور کې یو شخص به په نړیواله سطحه د خزانه دارۍ دندې لکه د نغدي پیسو د مدیریت مسوولیت ولري په داسې حال کې چې د همدې ډلې بل شخص به د اسعارو د مبادلې او د خطرونو مسوولیت پرغاړه ولري. ځینې کمپنۍ ګانې په سنگاپور کې د فرنټ آف د خزانه دارۍ سیمه ییزه برخه ساتي خو په هندوستان یا مالیزیا کې د ګډو خدمتونو په مرکزي ساحه کې د خزانه دارۍ عملیاتونو کوربه توب کوي".

نوموړی زیاتوي "د دې لپاره چې تکنالوژۍ دا کار آسانه کړی دی، کمپنۍ ګانې په دې لټه دي چې څنګه یو شمېر سیمه ییزې خزانه دارۍ چارې او نړیواله خزانه داري یو داسې ځای ته یوسي چې هلته په یو ځای کې د پاتې کېدو پرځای په خوځښت او ګردښت کې وي". □

سرچینه: The Banker (October 2015)

عوامل عقب مانده گی کشورهای روبه توسعه و راه بیرون رفت از آن

بخش آخر

محمد امان چیدری عضو نظارت امور مالی

راه های بیرون رفت از عوامل عقب نگه داشته شدن کشورهای رو به توسعه برای رهایی و نجات از عوامل عقب مانده گی کشورهای روبه توسعه سیاست ها و ستراتیژی های مختلف پیشنهاد شده و در مورد اینکه کشورهای رو به توسعه کدام سیاست ها و کدام تدابیر را برای بیرون رفت از این مشکلات در نظر بگیرند، دیدگاه های متفاوت وجود دارد، ولی آنچه مهم است، هیچ یک از این سیاست ها در مورد مؤثر بودن و مؤثر نبودن و نه هم به دلیل کارا نبودن سیاست ها، بلکه ممکن به دلیل سیاسی یا عدم همکاری سازمان های بین المللی و کشور های پر قدرت نتوانسته اند که سیاست مفید را در نظر بگیرند، با ارزش و با اهمیت می باشد.

- سیاست های بانک جهانی و صندوق وجهی بین المللی برای کشورهای

روبه توسعه: بانک جهانی و صندوق وجهی بین المللی شرایط و پیشنهادهای را که بر کشورهای روبه توسعه می نمایند از نظر صاحب نظران اقتصادی به عنوان اصول تعدیل اقتصادی نامیده می شود که این شرایط مهم به طور خلاصه قرار ذیل بیان میگردد:

- کاهش ارزش پول

کاهش ارزش پول ملی به عنوان وسیله برای اصلاح کسر بیلانس تادیات در سیستم ثابت اسعاری به کار میرود. ارزش پول ملی یک کشور در برخی از موارد تا ۲۰۰ درصد نسبت به دالر امریکایی در مدت یکسال کاهش داشته است، با کاهش ارزش پول قیمت امتعه و کالا های صادراتی کاهش یافته و از این طریق صادرات

افزایش می نماید و سبب تقویه بیلانس تادیاتی این کشورها می گردد.

- سیاست خصوصی سازی و آزاد سازی

آنچه خیلی با اهمیت است، همانا واگذاری تشبثات دولتی به بخش خصوصی و همچنان آزاد سازی اقتصادی است و آنگونه استدلال می شود که در تشبثات دولتی مدیران و کارگران به دلایل مختلف انگیزه برای کار و فعالیت جدی ندارند، زیرا دولت ضمن تضمین آینده تشبثات و کارگران آن در صورت بروز مشکلات با اعطای سببایدی به آنها کمک خواهد کرد. عدم نگرانی و دغه دغه بخاطر آینده و حصول اطمینان نسبت به حمایت های دولت؛

مسئولان تشبثات و کارگران را از تلاش و برنامه ریزی دقیق باز میدارند، لذا سیاست گذاران خصوصی سازی توجه میکنند که تشبثات دولتی به بخش خصوصی سپرده شوند و بازار رقابت ایجاد شود تا انگیزه تلاش و تحرک اساسی در آن پدید آید.

- سیاست کاهش مصارف و نقش دولت در اقتصاد

هدف از سیاست کاهش مصارف این است که بخش های اقتصادی بتوانند با استقلال لازم و بدون کمک دولت تنها متکی به تلاش و تحرک خود به تولید بپردازند و ناگزیر از همه امکانات موجود برای نیل به کارایی بیشتر استفاده کنند. در واقع دولت ناظر بر صحنه باشد و در زمان های بحرانی با دخالت های مؤقت در راستای کاهش آن اقدام نماید.

- سیاست ایجاد تسهیل برای سرمایه گذاری خارجی

هدف از این سیاست عبارت از تأمین سرمایه مورد نیاز کشورهای روبه توسعه در راستای اجرای برنامه های انکشافی و عمرانی می باشد، زیرا بدلیل پائین بودن تولید ناخالص ملی، تولید سرانه و بازده تولید و نیز بالا بودن میل به مصرف و پائین بودن میزان پس انداز، امکان تأمین سرمایه

از داخل وجود ندارد.

- سیاست تسهیل تجارت آزاد

زیربنای فکری و نظری این سیاست در واقع نظریه مزیت نسبی دیود ریکاردو در عرصه تجارت خارجی است. در این نظریه فرض شده است که در یک نظام تجارت آزاد همه طرف های تجاری دارای منافع هستند، بنابراین به سود تمام کشورها که به نظام تجارت آزاد وفادار باشد، تمام می شود.

- ثبات سطوح دستمزدها

هدف از اجرای این سیاست کاهش قیمت تمام شد کالاهای داخلی است تا با سیاست های دیگر از جمله سیاست کاهش ارزش پول بتوان تقاضای خارجی بر کالاهای داخلی را افزایش داد و در نتیجه آن درآمد صادراتی کشور را بالا برده که بدین ترتیب هرگز امکان برنامه ریزی و گسترش تولیدات داخلی فراهم نخواهد شد.

سیاست های تعدیل اقتصادی که از جانب صندوق وجهی بین المللی پول و بانک جهان برای کشورهای رو به توسعه پیشنهاد شده بود، در برخی از کشورهای توسعه نیافته عملی گردیده و نتایج مختلفی در نظام های کشورها به جا گذاشته اند. این سیاست ها به علت عدم تناسب با شرایط اجتماعی و

اقتصادی آن کشورها موجب بی ثباتی اقتصادی و سیاسی در کشورها شد، اگر چه تعداد معدودی کشورها چون گانا، سنگاپور، کوریا جنوبی، هانگ کانگ، تایوان و ... در این زمینه موفق بودند.

• لیبرال دیموکراسی یگانه راه نجات کشورهای روبه توسعه

به دنبال گسترش ایده های توسعه برای کشورهای روبه توسعه طرح ها و الگوهای متفاوت ارائه شده است، جامعه ای موفق تر است که محتوا و زیر بنای سیاسی آن از شکل سیاسی آن سریعتر عمل میکند، اما توسعه سیاسی به دلایل مختلف از جمله پیچیدگی های آن و کیفی بودن آن بسیار دشوار است. تحولات اقتصادی تابع تحولات سیاسی هستند، بنا بر آن توسعه در همه ابعاد آن نیازمند توسعه سیاسی است که تنها در این صورت توسعه ی پایدار و موفقیت آمیز حاصل می شود. دانیل لرنر اولین نظریات نو سازی سیاسی را در اواخر دهه ۱۹۵۰ میلادی ارائه کرد و در کتاب معروف خود بنام زوال جامعه سنتی و ظهور نهادها و رفتارهای سیاسی جدید نظیر پارلمان، قانون و رفتار های عقلانی و معطوف با قانون را در گرو ظهور شخصیت های مُدرن میداند. ولرنر مهمترین الگوی که برای نو سازی ارائه می دهد دیموکراسی لیبرال است. ادوار شیلز

در کتاب خود بنام توسعه سیاسی در کشورهای جدید که در سال ۱۹۶۲ میلادی منتشر شد، با تأکید بر تمایز جوامع سنتی و مدرن در صدد توضیح ویژه گی های سیاسی جوامع سنتی در آمد. از دیدگاه وی در میان این جوامع تمایل به سمت پذیرش راه سنتی یعنی آنچه که گذشته گان بر آن تأکید داشتند، وجود دارد. وی معتقد بود تبارگرایی موجود در این جوامع در حوزه سیاست به صورت قبیله گرایی و نظام های سیاسی سلطنتی موروثی جلوه می نماید. شیلز نیز همچون لرنر به دیموکراسی لیبرال به عنوان یگانه راه پیشرفت کشورهای رو به توسعه معتقد بود.

یکی از مهمترین شاخص های که بر آن تأکید می شود، فردگرایی است؛ اهمیت دادن به انسان ها به عنوان فرد تا هنگامی که صاحب شخصیت و فکر خلاق شوند. توسعه سیاسی تنها زمانی حاصل میشود که هر فرد به عنوان مهمترین واحد آن به آگاهی نسبت به خود دست یافته باشد و دارای اعتماد و خود باوری باشد. اندیشه های متفکرین سیاسی مطرح چون هابز و لاک نیز در طرح هر چه بیشتر فردگرایی سهم بودند. درحالیکه هابز انسان ها را به عنوان افراد صاحب حقوق شهروندی در برابر دولت تصور می کرد، لاک معتقد بود که حیات آزادی، مالکیت حقوقی

لاینفک و غیر قابل انتقال انسان محسوب میشوند، دولت برای حمایت از این حقوق بوجود آمده است.

دیموکراسی های پوشالی و غیر لیبرال که در انتها چیزی جز زوال، نابودی و دیکتاتوری را به همراه نیاورده سرزمین های که پیش از ساختن نهاد لیبرال به دیموکراسی روی آوردند، گرجستان، قرغزستان، ارژانتین و ونزوئلا نمونه این کشورها هستند. موضوع لیبرالیسم محدود کردن قدرت و موضوع دیموکراسی انباشتگی قدرت و استفاده از آن است. کشورهای توسعه نیافته که هر روز درگیر انقلاب ها، کودتا ها، ریزش نظام های سیاسی هستند، باید در جهت برقراری ثبات سیاسی پیش روند. تروریزم جلوه خشونت آمیز بنیادگرایی در کشورهای رو به توسعه به ویژه در جهان عرب فاصله میان دولت های اقتدار گرا و حکومت های غیر لیبرالی است، هیچ یک از این دو زمینه ساز رشد لیبرال دیموکراسی نمی تواند باشد. البته جنگ و ستیز میان این دو سبب تندی ها و خشونت ها در این سرزمین هاست که سبب سرکوبگری بیشتر حکومت نیز می شود. در نهایت ادامه این ستیز در کشورهای روبه توسعه گریبان گیر همه بخش های کشور مانند فلج اقتصادی، از بین رفتن نهاد های اجتماعی، فقر و روشنفکری شده است.

مشکل کشورهای روبه توسعه در حال حاضر نبود دیموکراسی نیست، بلکه هدف لیبرالیسم قانون سالاری است. فراموش نباید کرد که دیموکراسی و انتخابات آزاد را میتوان به یک کشور تحمیل کرد، اما پیش بردن یک جامعه به سمت لیبرالیسم قانون سالار مشکل تر است. فرایند لیبرالیزسیون و دیموکراتیزسیون واقعی که انتخابات آزاد تنها بخشی از آن است فرایندی تدریجی و بلندمدت است (۶: ۳۴).

نتیجه گیری

در جهان کنونی کشورهای مختلف با ابعاد گوناگون در مسایل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در گیر اند که همه در پی رشد و توسعه بخش های گوناگونی برای ملل خود هستند. چنانچه امروز داد از عدالت جهانی، حقوق بشر و توسعه فرایندهای همچو جهانی شدن، نظام جهانی نوین ورد زبان های ملل جهان پیشرفته است، ولی در عمل میبینیم که کدام عدالت؟ کدام حقوق بشر؟ کدام نظام نوین جهانی مبنی بر ارتباط پیهم و میان کشورهای جهان؟ طوریکه دیده میشود تمام کشورهای صنعتی پیشرفته جهان تلاش به خرچ میدهند تا با نحوی فرایند رشد و توسعه اقتصادی خود را سرعت بخشند و در اینجا هیچ شکی نیست که هزینه این روند را کشورهای

روبه توسعه پرداخت می نمایند.

امروز نظام نوین جهانی که با همگرایی های پیچیده تر میان کشورهای پیشرفته سرمایه داری طراز اول پیوند و گره خورده، با طرح راه برد های مغرضانه اقتصادی و سیاسی شان میخوانند ملل خارج از دایره شان را تحت ظلم، استبداد و استعمار قرار دهند و از دار و ندار شان استفاده اعظمی نمایند. واضح است که وابستگی های متقابل اقتصادی و همچنان روابط متقابل میان این کشورها به ضرر کشورهای روبه توسعه و عقب مانده می باشد.

شایان ذکر است، موضوعاتی که در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته بخش از مسایل رشد و توسعه اقتصادی است و چنین نتیجه گرفته می شود که معمولاً کشورهای رو به توسعه خواستار و دلگرمی بر ایستاده شدن در قطار کشورهای پیشرفته می باشند، اما عوامل و محدودیت های در سر راه این کشورها قرار گرفته که مانع قرار گرفتن آنها در قطار کشور پیشرفته می شود و همه این ها باعث تفاوت میان کشورهای رو به توسعه و پیشرفته میشود. آنچه مهم و نکته قابل فهم در کشورهای رو به توسعه است، همانا کمبود سرمایه، فقدان نیروی متخصص، استفاده نادرست از عوامل تولید منابع و امکانات داخلی و در نهایت عدم

موجودیت تکنالوژی که امروز بخش عمده از توسعه کشورها را تشکیل میدهد، می باشد. برای حل معضلات و همچنان برای کوتاه ساختن دایره فقر و عوامل عقب نگهداشته شدن کشورهای روبه توسعه راه های متفاوت وجود دارد که از جمله آن می توان انتخاب یک ستراتیژی مناسب و منطبق با اهداف توسعه اقتصادی جامعه را یاد آور شویم که نتیجه مثبت را در کشورهای که از این روش برای مهار کردن مشکلات اقتصادی استفاده کرده اند، بدست آمده است. جهت نیل به رشد توسعه اقتصادی نسبتاً سریع با در نظرداشت کمبود سرمایه، نداشتن افراد متخصص مسلکی عدم آشنایی با تکنالوژی مُدِرِن و پیشرفته، موجودیت بیکاری پنهان و آشکار در نهایت اشتغال قسمت اعظم نیروی انسانی این کشورها در بخش زراعت نمی توان کاملاً از تکنالوژی سرمایه بر استفاده کرد و از طرف دیگر بادر نظرداشت تحولات و پیشرفت های چشم گیر تکنالوژی در جهان که هر روز باعث عمیق شدن فاصله میان کشورهای پیشرفته و کشورهای رو به توسعه میشود و در نهایت نمیتوان کاملاً از تکنالوژی کاربر استفاده کرد.

پس در چنین شرایط کشورهای روبه توسعه از تکنالوژی متوسط یعنی متناسب با شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی،

سیاسی و غیره این کشورها مطابقت داشته باشد استفاده نمایند تا بتوانند با سرمایه و امکانات دست داشته زمینه رشد و انکشاف متوازن را در سایر سکتورها فراهم کرده و در نتیجه به سطح رفاه اقتصادی و اجتماعی نایل شوند. ■

منابع

- ۱- آزاد ارمکی، غلام رضا. (۱۳۷۸). تهران: توسعه اقتصادی، دانشگاه ایران.
- ۲- افشاری، زهرا. (۱۳۸۰). تهران: درآمد بر اقتصاد توسعه، دانشگاه الزهرا.
- ۳- بیزک، رنه فرانسوا. (۱۳۷۴). مترجم، زیبا جلالی نائینی، تهران: انتقال تکنالوژی به کشورهای روبه انکشاف، شرکت علمی فرهنگی.
- ۴- تفضیلی، فریدون. (۱۳۸۳). تهران: تاریخ عقاید اقتصادی، نشر نی.
- ۵- روستو، والت و پتمن. (۱۳۷۴). مترجم، مرتضی قره باغیان، تهران: نظریه پردازان رشد و توسعه.
- ۶- غلام رضا آزاد، ارمکی. (۱۳۷۸). ایران: توسعه اقتصادی، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۷- متوسلی، محمود. (۱۳۸۲). تهران: توسعه اقتصادی، مفاهیم و مبانی نظری، رویکرد نهاد گرایی و روش شناسی.

غلام حسن زاهدی
لیسانس اقتصاد پوهنتون کابل

صورتیکه منابع محدود نمی بودند، شاید نیازی هم به برنامه ریزی نمی بود، اما به علت گسترش فعالیت های اقتصادی و محدودیت منابع، به برنامه ریزی ضرورت است.

کار برنامه ریزی مستلزم مراحل مختلفی از جمله تهیه، اجراء و ارزشیابی است. برای اینکه برنامه ریزی در جهت توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی موفقیت آمیز باشد، باید از مشارکت تمام سیاست گذاران، کارکنان مؤسسات خصوصی، دولتی و شهروندان سود برد. در این فرایند، سیاست گذاری، تهیه، اجراء، نظارت و ارزشیابی عموماً بردوش دولت می باشد و همچنان تشخیص اهداف کلی و تخصص منابع موجود هم به عهده دولت است.

مزایای که در برنامه ریزی وجود دارد، اهمیت آنرا در تحقق کارها اثر بخش و کارآمد تر می سازد. برنامه ریزی تحت شرایط ثبات و اطمینان، نسبتاً آسان بوده و

اهمیت برنامه ریزی در اقتصاد

مجتمع دیده می شود. این فعالیت خواه برنامه ای اجباری باشد (برنامه ریزی دستوری) یا با مشورت و پذیرش داوطلبانه اجراء شود (برنامه ریزی ارشادی).

برنامه ریزی را می توان پاسخ به ۳ «ک» (کی، کجا، کی) و ۳ «چ» (چی، چرا و چگونه) دانست. به عبارت دیگر، برنامه ریزی فردی، سازمان انجام دهنده این کار، زمان انجام کار، مکان انجام کار، نوع کار، علت انجام کار و شیوه های انجام کار را مشخص می کند.

اهمیت برنامه ریزی

برنامه ریزی ارتباط نزدیکی با مفهوم محدودیت دارد و بهره برداری بهینه از منابع جهت دستیابی به خواسته ها نیازمند برنامه ریزی است. عمدتاً منابع در اقتصاد شامل منابع انسانی (انواع نیروی کار یا خدمات وابسته) منابع طبیعی (مواهبت طبیعت) و منابع سرمایه ای (پول و اعتبارات به معنای عام) است. در

برنامه ریزی شامل تعیین هدف، وضع خط مشی، تبدیل هدف به صورت برنامه عملیاتی، پیشبینی و چگونگی اجرای آنها می شود، یا به بیان دیگر برنامه ریزی و دورنگری درباره ای اینکه برای نیل به هدف معین چی کاری، چگونه، در طی چه مدت زمان و به وسیله کدام افرادی باید انجام داده شود، استوار است.

برنامه ریزی یک موضوع مهم در اقتصاد است و اگر رعایت شود، اقتصاد توان نیل به اهداف مشخص را خواهد داشت. دانشمندان و صاحب نظران تعاریف مختلفی را از برنامه ریزی ارائه داده اند که به چند تعریف اکتفا می نمائیم. لندور (۱۹۴۴) برنامه ریزی را تلاش آگاهانه در راستای هماهنگی تعریف می کند و هماهنگی آگاهانه را جاگزین هماهنگی خودکار بازار می سازد؛ به این ترتیب برنامه ریزی فعالیت جمعی است که در آن فعالیت های افراد به صورت یکپارچه و

احتمال اجرای آن بیشتر است، ولی در شرایط تغییر و دگرگونی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فنی معمولاً دشوار می شود. در این شرایط ممکن است بسیاری از برنامه ها قبل از اجرای کامل بی فایده و منسوخ شوند یا پیش نگرایی هایی که در برنامه ریزی مدنظر گرفته شده اند، نادرست و با شرایط و محیط سازگار نباشد، در این صورت برنامه ریزی اتلاف وقت و ضایع کردن انرژی است و اگر برنامه با دقت و ملاحظات لازم تهیه شود و مورد تأیید مدیریت و مورد قبول کارکنان سازمان باشد، این امکان فراهم می شود که با اجرای آن، سازمان خود را با تغییر عیار سازد.

انواع برنامه ریزی

سازمان ها برای اجرای فعالیت های خویش به انواع برنامه ریزی نیاز دارند که برنامه ها را به طرق مختلف طبقه بندی می نمایند که برنامه دایمی، مؤقت، مدت دار، راهبردی، استراتژیک و عملیاتی شامل آن می باشند.

۱- برنامه های دایمی: برنامه های دایمی یا پایدار به دفعات منجیث راهنمای عمل مدیران قرار می گیرند و موجب صرفه جویی در وقت و انرژی آنها می گردد. علاوه بر اهداف و خط مشی های سازمانی، متداول ترین برنامه های دایمی عبارت از استندردها، رویه ها، روشها و مقررات می باشند. همه سازمان ها این برنامه ها را به عنوان ملاک های تصمیم گیری و راهنمایی فعالیت های خود به کار می برند.

استندردها: معیارها یا ملاکی که بتوان چیزی را با آن مقایسه کرد، استندرد نامیده می شود. زیرا استندردها تا اندازه ای ثابت هستند و از اینرو منجیث رهنمود تصمیم گیری قرار دارند و با ملاحظه شرایط، ممکن استندردها هم دچار تغییر شوند. عموماً سازمان ها برای سنجش رفتار کارکنان خود استندردهای صریح و غیر صریح دارند که در تصمیم گیری ها منجیث رهنمود مورد استفاده مدیران قرار می گیرند.

رویه ها: عبارت از تعیین مراحل با گام های متوالی و پیوسته برای اجرای یک وظیفه در سازمان ها یا پاره ای از فعالیت ها یا وظایف که در مراحل متوالی و پیوسته انجام می گیرند تا پیچیدگی آنها کاهش یابد و مهارت های لازم برای انجام هر مرحله، تفکیک شده و به درستی مورد استفاده قرار گیرد، وقتی برای نقد کردن چک خود به بانک می روید کار شما مطابق رویه و رفتار معین در مراحل مختلف دنبال می شود.

روش ها: عبارت از تعیین چگونگی اجرای کار، در هر یک از مراحل رویه ها یعنی اولین قدم در نقد کردن چک، مهر کردن پشت چک و نوشتن مشخصات خودتان و امضای آن است. پس از آن متصدی هویت شما را از طریق کارت شناسایی، کنترل و تصدیق می کند و مراحل بعدی تا دریافت وجه به ترتیب طی می شود.

مقررات: احکام صریحی که بیان می کند شخص چه چیز را انجام دهد و از اجرای

کدام امور خودداری نماید، مقررات نامیده می شود. مثلاً توقف ممنوع، استعمال دخانیات ممنوع.

۲- برنامه های مؤقت: برای هدف ویژه یا دوره زمانی معین طراحی می شوند و احتمالاً به همان شکل تکرار نخواهند شد. وقتی هدف تحقق یافت برنامه توقف شده و تجدید نظر می گردد. متداول ترین برنامه های مؤقت عبارت از برنامه های کوچک (پروگرام ها) طرح ها (پروژه ها) و بودجه است.

برنامه های کوچک: مجموع فعالیت های است که در آن قدم های عملیاتی لازم برای نیل به یک هدف و هر پروگرام ممکن است با یک بودجه یا مجموع از بودجه ها که لازمه اجرایی آن است، همراه باشد، پروگرام ها صرف نظر از اندازه آن شامل فعالیت های مشخص و تخصیص منابع در یک چارچوب کلی است که ممکن است شامل دیگر برنامه های تک کاربردی مانند طرح (پروژه) و بودجه باشند.

طرح (پروژه): بخش جداگانه و کوچکتر از یک پروگرام است. هر طرح دامنه ای محدود و رهنمودهای مشخص از لحاظ ماموریت و زمان دارد. مسئولیت هر طرح به عهده کارگزاران معین قرار می گیرد تا با استفاده از منابع معلوم در مدت معین آنرا انجام دهند.

بودجه: برنامه ای است که معین می کند چه مقدار از منابع سازمان به عده های ویژه ای اختصاص خواهد یافت یا به بیان ساده تر شرح منابع مالی تخصیص یافته و

فعالیت‌های مشخص در دوره زمان معین است. بودجه در مرحله اول وسیله کنترل فعالیت‌هاست و از این‌رو از اجزای مهم هر طرح و برنامه‌ای بشمار می‌رود.

۳- برنامه‌های مدت دار: برنامه‌ها را با توجه به دامنه زمانی آن‌ها نیز می‌توان طبقه‌بندی کرد. از این لحاظ سه نوع برنامه موجود است:

کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت. کوتاه مدت: مدیران برای هدایت عملیات جاری برنامه تهیه می‌کنند.

میان مدت: برای تداوم و استمرار در عملیات برنامه تهیه می‌کنند.

بلند مدت: سبب رشد و توسعه فعالیت سازمان و بقای آن می‌گردد.

برنامه کوتاه مدت شامل دوره کم‌تر از یکسال، میان مدت از یک تا پنج سال و درازمدت از پنج سال بیشتر می‌باشد.

۴- برنامه‌های راهبردی و عملیاتی: برنامه‌های راهبردی (استراتژیک)، برنامه‌ای که در بالاترین سطح سازمان تهیه می‌شوند، برنامه‌های راهبردی نام دارند. برنامه‌های راهبردی ابزاری برای دستیابی به هدف‌های راهبردی به شمار می‌آیند و برنامه استراتژیک یک برنامه ریزی درازمدت و از نظر میدان فعالیت وسیع است که ناظر بر فعالیت‌های تمام واحدهای سازمانی و شامل تعیین هدف‌های سازمانی است. در این برنامه‌ها هدف‌ها و خطوط کلی فعالیت‌ها تشخیص داده شده و اقدامات اصلی و کلیدی که برای نیل به هدف‌های سازمان ضروری هستند، معین می‌گردند.

برنامه‌های عملیاتی (تاکتیکی): برنامه‌های که در سطوح پایین‌تر تهیه می‌شوند به برنامه‌های عملیاتی معروف اند. در این برنامه‌ها اهداف که توسط سطوح بالاتر سازمان تعیین گردیده اند، پیاده می‌شوند. برنامه عملیاتی دارای زمان کوتاه و قلمرو محدود اند. در برنامه عملیاتی چون فرض بر این است که هدف‌ها معلوم شده اند، از این‌رو طریق نیل به آن‌ها مورد توجه قرار می‌گیرند و باید تذکر داد که برنامه‌ای عملیاتی و استراتژیک لازم و ملزوم یکدیگر می‌باشند.

نتیجه‌گیری

برنامه‌ریزی در هر مرحله‌ای از زندگی جایگاه ویژه‌ای دارد، لازم است که در بخش‌های اقتصادی برنامه‌ریزی دقیق و همه‌جانبه صورت گیرد. برنامه‌ریزی در واقع بنیاد همه چیز را تشکیل می‌دهد و برای انکشاف اقتصاد کشور باید از انواع برنامه‌ریزی کار گرفته شود. اهمیت برنامه‌ریزی و پلانگذاری در اقتصاد مانند ستون فقرات در بدن انسان می‌باشد که بدون آن هیچ‌گاه حرکت کرده نتوانسته و فعالیت‌ها را منسجم و منظم نمی‌توانند. به بیان دیگر برنامه‌ریزی است که از منابع به صورت اعظمی استفاده بعمل آورده می‌شود.

پیشنهادها

به‌عنوان یکی از شاگردان اقتصاد، لازم می‌دانم که نکات مهم و اصلی را در مورد برنامه‌ریزی پیشنهاد نمایم که با تحقق و عملی نمودن چنین پیشنهادها می‌توان رفاه در جامعه و انکشاف متوازن در کشور را

تجربه کرد. برنامه‌ریزی در اقتصاد نیاز به عزم راسخ و محکم مسئولین و کارگزاران دارد.

۱. همان طوری که برنامه‌ریزی ستون فقرات نامیده می‌شود، باید دولت مردان توجه جدی و تمرکز اصلی را روی این موضوع داشته باشند.
۲. برنامه‌ریزی باید توسط گروه از متخصصین و کارشناسان اقتصادی صورت گیرد.
۳. برنامه‌ریزی در مطابقت با وضعیت سیاسی و اقتصادی کشور باشد نه فراتر از امکانات و وسایل موجود یا خیالی.
۴. برنامه‌ریزی مانند راه درست است که مسیر یک شرکت و سازمان را مشخص و تعیین می‌نماید.

منابع و پی‌نوشت‌ها

۱. الوانی، دکتر سیدمهدی الوانی، مدیریت عمومی، تهران. چاپ بیست‌پنجم، سال ۱۳۸۴.
۲. دفتر کارشناسان آموزشی، رهبری، کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و ملکی، سال ۱۳۸۳.
۳. دفتر کارشناسان آموزشی، نقش افهام و تفهیم در ارتباطات اداری، کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و ملکی، سال ۱۳۸۳.
۴. عاقلی کهنه شهری، دکتر لطفعلی، درآمد بر برنامه‌ریزی اقتصادی، تهران. چاپ اول، سال ۱۳۸۱.

د افغانستان اجرائیوي رئیس ډاکټر عبدالله عبدالله: هندیان دي په افغانستان کې پانگونه وکړي

د افغانستان اجرائیوي رئیس ډاکټر عبدالله عبدالله، د سلواغې په ۱۴ ورځ له هندي سوداګرو غوښتنه وکړه چې په افغانستان کې پانگونه وکړي.

د فرانس پرس خبري آژانس د راپور له مخې، هند له افغانستان سره د سویلي آسیا په سطحه تر ټولو زیات مرسته کوونکی هېواد دی. خو په ۲۰۱۳ او ۲۰۱۴م کلونو کې د دواړو هېوادونو تر منځ راکړه ورکړه یوازې ۶۸۳ میلیونه ډالره وه.

ډاکټر عبدالله چې دا وخت د هند په سفر بوخت دی د هند په پلازمېنه نوي ډهلي کې د لویو صنعتي بستونو سره د غونډې پر مهال وویل: «زمونږ جغرافیایي موقعیت ځمکنی پل دی چې سوداګرو ته د سوداګرۍ، ترانزیت او اتصال په برخو کې زیات آسانتیاوې برابرې.»

هغه وویل چې اړینه ده له دغه پوتنسیال څخه ګټه واخیستل شي او په وینا یې د دواړو هېوادونو د خلکو او مشرانو تر منځ چې کوم ښه نیت شته باید پر دواړو اړخیزو ګټورو اړیکو باندې وړول شي.

د افغانستان اجرائیوي رئیس، په خپلو څرګندونو کې هیله څرګنده کړه چې د افغانستان، ایران، هند تر منځ د ایران د جابه‌ار بندر، په هکله ترانزیتی تړون په

نږدې راتلونکي کې رامنځ ته شي.

د تیر کال په می میاشت کې هند له ایران سره د څو میلیونو ډالرو په ارزښت یو تفاهم لیک لاسلیک کړ چې په خپله سویل ختیځه برخه کې یو بندر جوړ کړي، خو له ډیر وخت راهیسې د هغه چاري ځنډېدلې دي.

د افغانستان اجرائیوي رئیس ویلي دي: «په ایران کې د جابه‌ار بندر پرمختګ د افغانستان او هند د سوداګرۍ لپاره ډیر مهم دی.» هغه زیاته کړې ده چې دغه څه د انرژۍ او سوداګرۍ په برخه کې نه یوازې د افغانستان لپاره، بلکې د مرکزي آسیا لپاره هم یوه ګټوره لاره کیدای شي.

ایران د نړیوالو پانګونو په لټه کې دی، خو د دغه بندر د جوړیدو په برخه کې مرسته وشي. افغانستان وايي چې دغه بندر به هندي شرکتونو ته په افغانستان او مرکزي آسیا کې د سوداګرۍ کولو لپاره لاره برابره کړي.

د فرانس پرس خبري آژانس په خپل رپوټ کې لیکلي دي چې دغه بندر به له هند سره مرسته وکړي چې له خپل سیال چین سره سیالي وکړي. چین په پاکستان کې پر ګواډر بندر باندې ستره پانگونه کړې چې په سیمه کې ستر سوداګریز نقش خپل کړي.

سرچینه: دویچه وله ۳۱ فبروری ۲۰۱۶

اتصال بانک‌های ایران به سویت پس از ۴ سال محرومیت

به گفته دولت ایران بانک‌های این کشور پس از چهار سال محرومیت، اکنون بار دیگر پس از رفع تحریم‌های مربوط به برنامه اتمی، به شبکه مهم سویت برای انجام مبادلات بانکی وصل شده‌اند.

سویت (انجمن جهانی ارتباطات راه دور میان بانکی) شبکه‌ای است که مؤسسات مالی از طریق آن می‌توانند اطلاعات مربوط به مبادلات مالی را به شکل ایمن، استاندارد و قابل اعتماد، ارسال و دریافت کنند.

ایران در سال ۲۰۱۲ از استفاده از سویت محروم شده بود. اکنون ناصر حکیمی، مدیرکل تکنالوژی اطلاعات بانک مرکزی ایران، اعلام کرده است که ۹ بانک ایرانی از روز دوشنبه به این شبکه متصل شده‌اند. اینها شامل بانک مرکزی، بانک‌های تجارت، ملی، ملت، صنعت و معدن، پست بانک، سپه، توسعه صادرات و بانک رفاه است.

به گزارش خبرگزاری ایسنا، آقای حکیمی گفت: «این بانک‌ها در حدود چهار سال گذشته اتصال‌شان به سویت قطع بود، ولی اکنون از نظر سویت مشکلی وجود نداشته و گواهی‌نامه‌های لازم را دریافت کردند.»

آقای حکیمی گفت که به جریان افتادن

سیف رئیس بانک مرکزی ایران گفته بود که ایران براساس توافق اتمی به ۳۲ میلیارد دالر دارایی هایش دست می یابد.

منبع: بی بی سی/۱۷ فبروری ۲۰۱۶

چین او ایران د اقتصادي اړیکو د زیاتولو هڅې پیل کړي

پر ایران د امریکا او لویدیځ له لورې د اقتصادي بندیزونو له لېرې کېدو وروسته، د چین ولسمشر شي جن پنگ تهران ته تللی چې له هغه هېواد سره خپلې اقتصادي اړیکې زیاتې کړي. د چین ولسمشر په تهران کې له خپل ایراني سیال حسن روحاني سره ولیدل. دا ۱۴ کاله وروسته ایران ته د چین د ولسمشر لومړنی سفر دی. د ایران دولتي اژانس ارنا وایي چې دواړه ولسمشران د نیو او غښتلیو اقتصادي او نورو اړیکو د زیاتولو هلې ځلې کوي. د ایران د بهرنیو چارو مرستیال وزیر ابراهیم رحیم پور ویلي دي چې تهران ته د ښاغلي جن پنگ د سفر پر مهال ۱۶ ستراتیژیک او نور بېلابېل تړونونه به هم لاسلیک شي. د ایران د اتومي پروګرام له موافقې وروسته د جنوري په ۱۶ نېټه پر ایران ټول نړیوال اقتصادي بندیزونه لېرې کړل شول. ایران ته د چین د ولسمشر سفر داسې مهال کیږي چې د ریاض او تهران اړیکې تر بل هر وخت خرابې شوي او پرې شوي دي. □

سرچینه: د امریکا غږ/د ۱۳۹۴ د سلواغې ۱۷

از ۱۰۰ میلیارد دالر در خارج از کشور دسترسی پیدا کرده است.

به گزارش رسانه های ایرانی آقای نوبخت گفت: "این دارایی ها به طور کلی آزاد شده است و ما می توانیم از آن استفاده کنیم." او گفت: "چیزی که مربوط به این مرحله بود، افزون بر صد میلیارد دالر است، اما آن چیزی که سهم دولت از این مرحله بود، درحدشش تا هفت میلیون دالر است، ولی اموال متعلق به بانک مرکزی و صندوق توسعه ملی زیاد می باشد"

آقای نوبخت همچنین گفت "منابعی که در خارج از کشور به عنوان ارز است، بخشی از آن متعلق به خود دولت می باشد، بخشی آن از ذخایر بانک مرکزی است و یک بخش دیگر به صندوق توسعه ملی و یک بخش دیگر مربوط به بانک ها و شرکت های دولتی است." به گفته او بخش اعظم این مبالغ در بانک های چین، هند، جاپان، کوریای جنوبی و ترکیه مانده بود.

محسن جلال پور، رئیس اتاق تجارت ایران، روز دوشنبه به صدا و سیما گفت: "باز کردن ال سی (اعتبار اسنادی) و گشایش آن بعد از برجام رونق یافت و در حال حاضر تجار در بازکردن و گشایش لیترا ف کربدت برای کشور مشکلی ندارند." پس از اجرای برجام (برنامه جامع اقدام مشترک) ولی الله

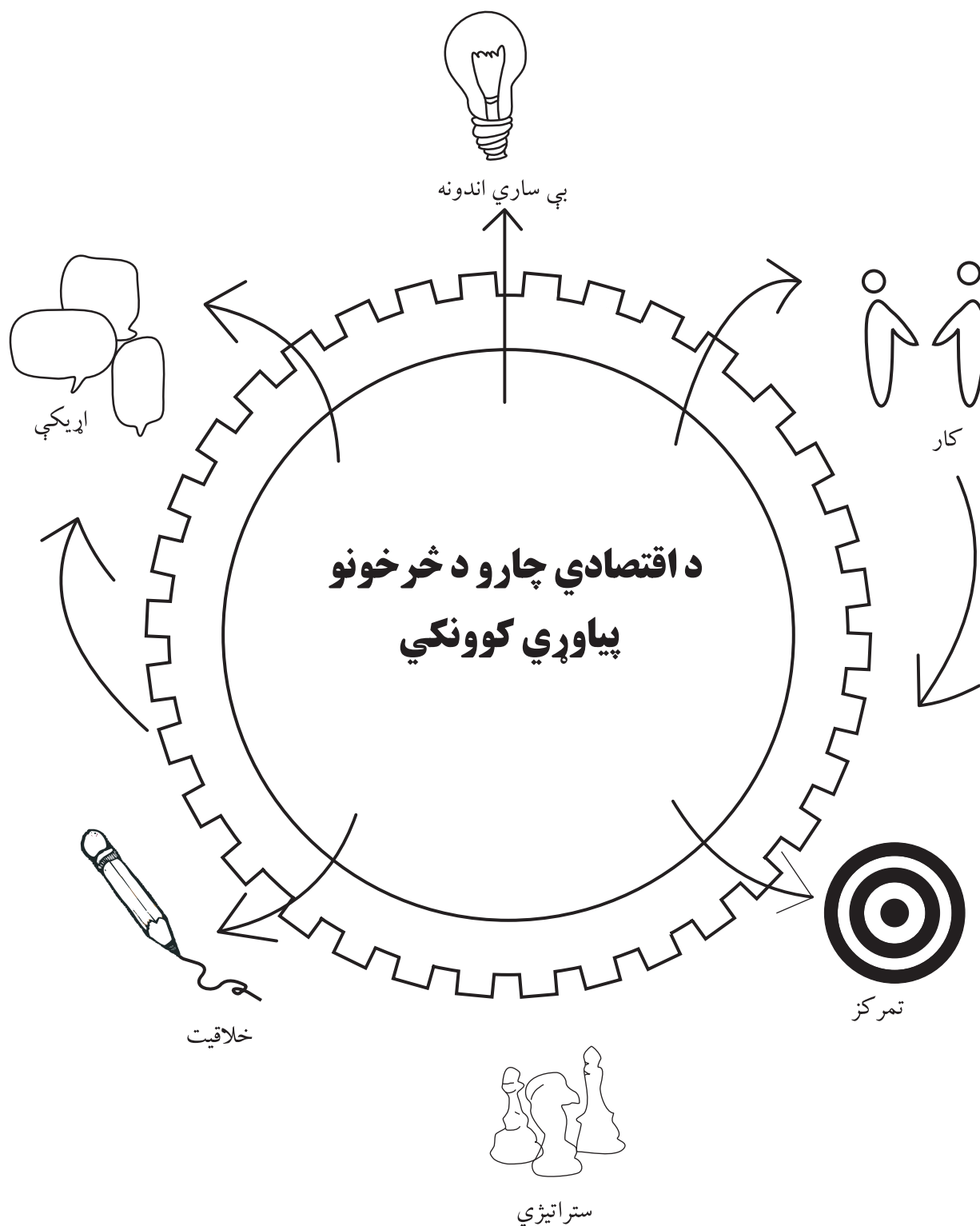
مبادلات از طریق سوئیت چند روز زمان خواهد برد، چون بانک های ایران باید نرم افزارهای تازه را متصل کنند که این "حدود دو تا سه روز و حداکثر یک هفته طول می کشد تا بتوانند از طریق سوئیت کارهای خود را انجام داده و پیام ارسال کنند."

این مقام بانک مرکزی ایران توضیح داد که تا پیش از اتصال به سوئیت بعضی بانک ها "کارهای خود را به شیوه های دیگر و با هزینه های بالاتری انجام می دادند که از این پس هزینه مبادلات آنها به طور قابل توجهی کاهش پیدا می کند."

آژانس بین المللی انرژی اتمی روز ۱۷ جنوری - ۲۷ جدی تأیید کرد که ایران به تعهدات خود بر اساس توافق جامع اتمی با گروه ۱+۵ عمل کرده و اتحادیه اروپا و دولت امریکا همان زمان اعلام کردند که تحریم های مرتبط با فعالیت های هسته ای ایران، از جمله تحریم های اعمال شده توسط شورای امنیت برداشته شده است. به گفته مقام های ایرانی شبکه سوئیت تحریم بانکهای ایرانی را روز ۲۷ جدی لغو کرد.

دسترسی به بیش از ۱۰۰ میلیارد دالر پیشتر محمد باقر نوبخت سخنگوی دولت ایران به رسانه های این کشور گفت که در نتیجه لغو تحریم ها، ایران اکنون به دارایی های مسدود شده به ارزش بیش

د اقتصادي چارو د خرخونو پیاوړي کوونکي

۲۰۱۵

مختصری در مورد وضعیت اقتصادی جهان طی سال

۲۰۱۶، حد اوسط نرخ رشد اقتصادی جهان به اندازه ۰/۲ درصد از سال ۲۰۱۵ افزایش یابد، اما عطف توجه در اینجاست که برآورد این صندوق از رشد اقتصادی جهان در اوایل سال ۲۰۱۵ نسبت به گزارش نیمه سال ۲۰۱۴ در حدود ۰/۳ درصد کمتر است که این مشکل را ضعف اقتصادی روسیه و تداوم مشکلات اقتصادی در منطقه یورو وانمود ساخته است. البته کاهش قیمت نفت می تواند نرخ رشد اقتصادی تعداد از کشورهای صادرکننده نفت را هم تحت تأثیر قرار دهد. در این سال تنها کشوری که رشد اقتصادی خوبی را تجربه کرد، ایالات متحده امریکا بود. رشد اقتصادی، افزایش فرصت های شغلی، رشد تولید نفت در این

اقتصادی کمتر از حد پیش بینی خواهد بود، اما بر اساس گفته های صندوق بین المللی پول، نرخ رشد اقتصادی جهان در نتیجه کاهش قیمت نفت زیاد خواهد بود. این سازمان بین المللی به طور اوسط نرخ رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته را در سال های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ طور بهتری تخمین کرده بود و عامل آنرا کاهش قیمت نفت در بازار های جهانی و احتمال باقی ماندن قیمت نفت در همین سطح تا آخر سال جاری میلادی می دانست. در گزارش این سازمان بین المللی، حد اوسط نرخ رشد اقتصادی جهان طی سال ۲۰۱۵ در حدود ۳/۵ درصد برآورد شده بود و توقع برده شده است که طی سال

سازمان های بزرگ جهانی هر سال گزارش هایی را در رابطه به نرخ رشد اقتصادی جهان ارائه می دارند. صندوق بین المللی پول در اوایل سال ۲۰۱۵ در رابطه به عملکرد اقتصادی جهان در سال های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ پیش بینی نموده و در این پیش بینی نگاهی گذرا و مقایسوی به اوضاع اقتصادی جهان طی سال ۲۰۱۴ هم داشت. برخی آگاهان به این پیش بینی صندوق بین المللی پول در مورد کاهش سطح سرمایه گذاری خارجی در جهان می گویند، در نتیجه کاهش سرمایه گذاری در همه سطوح به ویژه سکتور صنعت، نفت و گاز طبیعی احتمال می رود از فرصت های شغلی در سال های آینده کاسته شود و به همین طور نرخ رشد

کشور و همدریف آن افزایش تولیدات صنعتی از عواملی است که موجب بهبود رشد اقتصادی امریکا طی سال ۲۰۱۶ نسبت به سال ۲۰۱۵ خواهد شد.

مهم ترین ریسک اقتصادی در سال ۲۰۱۵ بی ثباتی در مورد تداوم شوک قیمت نفت بود و ریسک‌های دیگری چون نوسان در بازارهای مالی جهان به خصوص بازارهای مالی کشورهای در حال توسعه و بازارهای در حال گذار که تحت تأثیر نوسانات قیمت نفت و محصولات نفتی قرار دارند. تورم منفی در حوزه یورو، بحران مالی یونان، کاهش نرخ رشد اقتصادی روسیه به دنبال آن تداوم تحریم‌های اقتصادی ایران و رکود اقتصادی یورو از دیگر مسایلی اند که وضعیت اقتصادی جهان را در سال ۲۰۱۵ تحت تأثیر قرار داده و بیم آن میرود که در سال ۲۰۱۶ نیز تداوم یابد.

آگاهان به این باور اند که وضعیت اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۵ تحت تأثیر چهار فاکتور کلیدی قرار داشت.

- از سال ۲۰۱۴ تا کنون اوسط قیمت نفت در بازار جهانی ۵۵ درصد کاهش داشت که یکی از دلایل آن ضعف غیر منتظره تقاضا در برخی از اقتصادهای مهم به خصوص بازارهای در حال گذار بوده است. این ضعف تقاضا، نه تنها زمینه را برای کاهش قیمت نفت در بازار جهانی فراهم نمود، بلکه موجب شد تا قیمت فلزات صنعتی نیز در جهان کاهش یابد که دلیل عمده آنرا کاهش عرضه نفت میدانند. انتظار می رود در سال جاری میلادی کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی تأثیر منفی روی سرمایه‌گذاری در

صنعت نفت و گاز طبیعی بر جای گذارد و این مسئله ظرفیت رشد تولید در صنعت نفت را تحت تأثیر قرار دهد و همین اثرگذاری می‌تواند رشد قیمت نفت را در میان مدت به همراه داشته باشد. بر اساس پیش بینی ها رسیدن قیمت هر بشکه نفت به مرز ۱۰۰ دالر امریکایی حداقل تا سال ۲۰۲۰ میلادی غیرممکن خواهد بود و نباید جهانیان برای افزایش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های نفتی منتظر بمانند.

- رشد اقتصاد چین نسبت به تعدادی از کشورها خوب بود. کمترین رشد در کشورهای صادرکننده نفت به مشاهده می رسید. روند اقتصاد امریکا پس از بازسازی در سال ۲۰۱۴ بیشتر از انتظار بود، ولی دیگر اقتصادهای صنعتی جهان به خصوص جاپان رشد کمتر از انتظار را در اقتصاد داخلی تجربه کردند.

- تفاوت فاحش بین رشد اقتصادی کشورهای صنعتی در سال ۲۰۱۴ موضوع دیگری بود که سیاست‌های اقتصادی را در سال ۲۰۱۵ تحت تأثیر قرار داد. در نتیجه همین تفاوت، ارزش واقعی دالر امریکایی در بازارهای جهانی بالغ بر شش درصد نسبت به ارزش آن در اوایل سال ۲۰۱۴ رشد نمود و در مقابل ارزش واقعی یورو وین در گزارش سال ۲۰۱۵ بالترتیب دو درصد و هشت درصد کاهش رونما شد. اما شاید مهمترین تأثیر کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی را بتوان در کاهش ارزش ارزهای کشورهای در حال توسعه که اقتصاد وابسته به نفت و گاز دارند، مشاهده کرد. ارزش واحد پولی این کشورها طی سال ۲۰۱۵ بالاتر از ۱۵ درصد نزول کرد و انتظار میرود تا اوایل

سال ۲۰۱۶ نیز در همین حالت باقی بماند. - در سال که گذشت نرخ‌های بهره و ریسک‌های مالی در شمار زیادی از بازارهای در حال گذار جهان افزایش یافت. افزایش ریسک‌های اقتصادی در کشورهای صادرکننده کالاهای اساسی مانند نفت و محصولات نفتی یا فلزات اساسی بیش از دیگر کشورها به مشاهده می‌رسید. از طرف دیگر بازار اوراق قرضه دولتی هم در این دوره بحرانی بوده، طوریکه در اواخر سال ۲۰۱۴ به دلیل کاهش سطح فعالیت‌های اقتصادی در تعداد از کشورها روند اوراق قرضه دولتی بلندمدت کاهش یافته بود.

طبق تحقیقات انجام‌شده، کاهش قیمت نفت در نیمه دوم سال ۲۰۱۴ و تداوم آن در سال ۲۰۱۵ باعث شد تا نرخ رشد اقتصادی جهان طی سال گذشته افزایش نسبی یابد. این تأثیر از طریق افزایش قدرت خرید مردم در کشورهای واردکننده نفت و افزایش فرصت‌های شغلی در سراسر جهان بنابر افزایش نرخ رشد اقتصادی جهان رونما بود و انتظار میرود در سال ۲۰۱۶ تأثیر کاهش قیمت نفت روی رشد اقتصادی کشورهای واردکننده نفت بیشتر از کشورهای دیگر باشد. اقتصاددانان پیش بینی می‌کنند که در سال ۲۰۱۶ تأثیرپذیری نرخ رشد اقتصادی کشورهای صنعتی و توسعه یافته جهان از کاهش قیمت نفت بیشتر از کشورهای در حال توسعه خواهد بود. در کشورهای صنعتی کاهش قیمت نفت باعث افزایش قدرت خرید خانواده‌ها خواهد شد در نتیجه اوسط نرخ رشد اقتصادی در این کشورها بیشتر تحت تأثیر

قدرت خرید مردم این کشور و به دنبال آن باعث کاهش هزینه‌های مصرفی در جاپان شود.

کاهش نرخ بهره بانکی در جاپان، کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی و احتمال باقی ماندن این وضعیت تا سال ۲۰۱۶ و کاهش ارزش ین در بازارهای جهانی سبب گردیده تا پیش‌بینی رشد اقتصادی جاپان در سال ۲۰۱۶ تقریباً امیدوارکننده تر از سال قبل باشد.

رشد اقتصادی و اوسط نرخ رشد سرمایه‌گذاری نسبت به سالهای قبل در چین طی سال ۲۰۱۵ کاهش یافت و شاخص‌های اصلی اقتصادی هم در این کشور روند نزولی داشت. این کاهش در منطقه، کشورهای در حال توسعه و بازارهای در حال گذار آسیا مشهود تر بود. اما، هند طی سال ۲۰۱۵ عملکرد اقتصادی مثبت را ارزیابی نمود، زیرا کاهش تقاضای خارجی با افزایش عواید حاصل از کاهش قیمت نفت جبران گردید، همچنان در این سال هند موفق شد تا سرمایه‌های زیادی را جذب کند و با کمک این سرمایه‌ها و اجرای طرح‌های اصلاحاتی در حوزه سیاستگذاری اقدام به ارتقای فعالیت‌های صنعتی در کشور نماید.

در سالی که گذشت کاهش قیمت نفت و افزایش تنش‌های سیاسی باعث شد اقتصاد روسیه شرایط سختی را تجربه کند. کاهش نرخ رشد اقتصادی این کشور در اخیر سال ۲۰۱۵ در کنار کاهش ارزش ین پول ملی جاپان در بازار جهانی، باعث شد شرایط اقتصادی کشورهای مشترک‌المنافع هم تضعیف شود. پیش‌بینی

به سبب بحران و رکود اقتصادی، کاهش نرخ تورم در این حوزه و حتی منفی شدن نرخ تورم در برخی از کشورهای عضو حوزه یورو و کاهش انتظارات تورم که باعث سیر نزولی نرخ بهره بانکی در این کشورها شده از جمله عوامل این ضعف به حساب می‌آید.

در سال ۲۰۱۵ تصویب طرح تزریق به اقتصاد به منظور حمایت از رشد اقتصادی، اصلاح سیاست‌های مالی و کاهش ارزش یورو در بازار جهانی که همه آنها هدف واحد چون بازگرداندن شرایط مناسب به اقتصاد منطقه یورو بود، دنبال شد. اما تأثیر منفی کاهش سرمایه‌گذاری در منطقه یورو به اندازه زیاد بود که توانست اثرات مثبت اجرای سیاست‌های مالی مشوق رشد اقتصاد را نیز از بین ببرد. از همین رو انتظار می‌رود حد اوسط نرخ رشد اقتصادی منطقه یورو در سال ۲۰۱۶ به ۱/۴ درصد برسد. همچنان در اواخر سال ۲۰۱۴ به اثر افزایش نرخ مالیات بر مصرف و هزینه‌های مصرفی در بخش‌های زیربنایی، تقاضای بخش خصوصی به اندازه پیش‌بینی شده رشد نکرد و سبب شد اقتصاد این کشورها تداوم رکود اقتصادی را شاهد باشند. بعد از ارائه آمارهای اقتصادی که نشان دهنده تداوم رکود اقتصادی در این کشورها بود، پاسخ‌های مختلف از طرف مقامات اقتصادی این کشورها ارائه گردید و از طرف دیگر قرار بود تا دولت جاپان که سومین کشور صنعتی جهان است، نرخ مالیات بر مصرف را باز هم بیشتر کند، ولی از اجرای این طرح منصرف شد، زیرا رشد مالیات بر مصرف می‌توانست باعث کاهش بیشتر

کاهش قیمت نفت قرار می‌گیرد، ولی در کشورهای در حال توسعه کاهش قیمت نفت باعث می‌شود تا منابع مالی بیشتری در اختیارشان قرار گیرد. در کنار آن سقوط قیمت سایر اجناس و کالاها برای تعدادی از کشورها خبر خوشی است؛ بخصوص ارزان شدن نفت که غالباً نوعی کاهش مالیات برای مصرف‌کنندگان محسوب می‌شود، ولی در کنار آن کاهش قیمت نفت برای کشورهایی که عوایدشان از صدور کالاهاست یک موضوع تکان دهنده محسوب می‌شود. باید گفت که برخلاف پیش‌بینی برخی از تحلیلگران، قیمت نفت طی سال ۲۰۱۵ افزایش نداشت، در حالیکه قیمت نفت در حال حاضر از یک سال قبل ارزانتر است.

گفته می‌شود که در سال ۲۰۱۶ در میان اقتصادهای صنعتی و توسعه‌یافته جهان، اوسط نرخ رشد اقتصادی ایالات متحده آمریکا بیشتر از انتظار خواهد بود. اقتصاد آمریکا در سال ۲۰۱۴ منقبض شد، ولی در اواخر همان سال به تدریج در مسیر بهتری قرار گرفت و توقع می‌رود طی چند سال آینده رشد اقتصادی این کشور بیشتر از پیش‌بینی باشد. سیاست‌های اقتصادی ایالات متحده آمریکا سبب خواهد شد تا نرخ بیکاری در این کشور کاهش یابد و سیاست‌های پولی و مالی متناسب با شرایط رونق بهتر اقتصادی داشته باشند و روند افزایش تدریجی نرخ بهره بانکی نیز آغاز یابد.

در سال ۲۰۱۴ عملکرد اقتصادی حوزه یورو ضعیف‌تر از پیش‌بینی سازمان‌های بزرگ جهانی بود. کاهش سرمایه‌گذاری

می شود که مشکلات اقتصادی روسیه در سال جاری هم دوام داشته باشد.

تعدادی کشورهای صادرکننده نفت از جمله کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس برای کاهش در عواید خود، به دنبال کاهش قیمت نفت شدند. از طرف دیگر پاسخ‌های سیاستی مناسبی را برای بیشتر کردن سطح فعالیت‌های اقتصادی ارائه نمودند، ولی نتیجه اجرای این سیاست‌ها هنوز چندان مشخص نیست. عمده ترین ریسکی که اقتصاد جهان را در سال گذشته تهدید می کرد، ریسک ناشی از عدم اطمینان در مورد وضعیت بازار نفت بود. کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی می تواند منفعتی را به اقتصاد داشته باشد، ولی همزمان بحران‌های را هم به اقتصاد جهان تحمیل می نماید. این ریسک زمانی بیشتر می شود که بدانیم احتمال افزایش ناگهانی قیمت نفت وجود داشته باشد. از طرف دیگر ریسک‌های ژئوپولیتیک زیادی در خاور میانه و شمال افریقا وجود داشت که می تواند اقتصاد جهان را به سمت بی ثباتی بکشاند. آگاهان امور، ناامنی‌های کشورهای نفت خیز مانند سوریه، اکراین، مصر، عراق، لیبیا و تعدادی از کشورهای افریقایی را از عوامل بحران قیمت نفت می دانند که اقتصاد جهان در سال ۲۰۱۵ آنرا تجربه کرد. آگاهان به این باور اند که تعدادی از کشورها، نیاز به اصلاحات ساختاری اقتصادی دارند و این نیاز در کشورهای در حال توسعه و اغلب کشورهای صنعتی ضروری پنداشته می شود، اصلاح نظام مالی و افزایش سرمایه گذاری در زیربناها از دیگر ابزارهایی اند که می توانند اقتصاد

را به سمت رونق هدایت کنند. تغییر نرخ بهره بانکی، ایجاد تنوع در اقتصاد، کاهش نرخ بیکاری به خصوص بیکاری جوانان و در نهایت کنترل مصارف دولتی ابزارهای دیگری اند که باید برای بازسازی شرایط اقتصادی مورد استفاده قرار گیرند.

انتظار می رود نرخ بهره بانکی سپرده ها افزایش یابد، ولی بیشترین رشد برای سپرده‌های دالری، ین یا یورو خواهد بود، اما امریکا ثبات خوب اقتصادی دارد و این ثبات اقتصادی می تواند زمینه را برای افزایش نرخ بهره بانکی سپرده‌های دالری فراهم آورد.

در سال ۲۰۱۶ چه تحولاتی اقتصادی را در جهان انتظار خواهیم داشت:

در سال ۲۰۱۶ وضع اقتصادی جهان مطابق پیش بینی های نهاد های بین المللی در مقایسه با سال گذشته، بهتر خواهد بود. در حالی که رشد اقتصادی جهان در سال ۲۰۱۵ آنقدر خوب نبود، زیرا هنوز این رشد بنابر ضرورت جهان کافی نیست. پس از یک رکود فاحش، که در پی بحران مالی بین المللی ایجاد شد، بهبود وضعیت اقتصادی ادامه دارد، اما هنوز هم قناعت بخش نیست.

دو اقتصاد بزرگ جهان، چین و امریکا تعیین کننده وضعیت اقتصادی جهان اند. در سال ۲۰۱۵ در امریکا نرخ بهره پس از یک رکود طولانی، حرکت در مسیر عادی را شروع کرد و بانک مرکزی امریکا سرانجام نرخ بهره اصلی را که از سال ۲۰۰۸ به صفر رسیده بود، افزایش داد. با توجه به این که بازارهای مالی از

مدت های قبل افزایش نرخ بهره دالر را پیش بینی می کردند، ولی هنوز تأثیر آن در اقتصادهای نوظهور دیده نمی شود. ممکن است آرامش کنونی همچنان پایدار بماند. اما باید محتاط بود تا مثل دهه های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ در اقتصادهای نوظهور مشکل اتفاق نه افتد. تعدادی از اقتصاددانان می پذیرند که اقتصادهای نوظهور در سال های اخیر سیاست های اقتصادی خود را به طور چشمگیری بهبود بخشیده که می توانند در مقابل مشکلات و بحران های مالی بین المللی ایستادگی نمایند.

همچنان صندوق بین المللی پول پیش بینی می کند که رشد اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه در سال جاری میلادی افزایش یافته و از ۴ درصد به ۴ و نیم درصد خواهد رسید، ولی بانک جهانی با ابراز دلایلی نگرانی کرده است که بهبود عملکرد اقتصادی این کشورها ممکن است، مدت زیادی طول بکشد. □

بیانی

منابع:

www.bbc.com

www.eghtesadnews.com

www.khabaronline.ir

www.donya-e-eqtasad.com/news

انکشاف زراعت ارگانیک در روستاها، بهترین شیوه اشتغالزایی است

محصولات سالم، انسان های سالم را به بار می آورد. در اینجا سلامت در مجموع مفهوم راستی و درستی در کلیه سیستم های زندگی انسان ها و سایر موجودات زنده را ارائه می نماید که تنها به بیماری مرتبط نبوده، بلکه شامل سلامت جامعه و اکولوژی نیز می شود.

زراعت ارگانیک در جمعآوری محصولات، توزیع یا مصرف، پایداری و افزایش سلامت اکوسیستم، از کوچکترین مخلوقات در خاک تا انسان را در بر می گیرد. در این نوع زراعت از کود کیمیاوی، ادویه آفت کش و سایر انواع ادویه های کیمیاوی و اشیای بیرونی استفاده صورت نمی گیرد و بخاطر رشد سیستم زراعت از مواد و اشیای داخل مزرعه کار گرفته می شود.

«

بکارگیری این شیوه در زراعت بستگی به احساس مسئولیت در حمایت از خاک، آب، گیاهان و حیوانات در شیوه تولید، توزیع غذا و سایر کالاها دارد. زندگی انسانها و همچنان رشد اقتصادی تعدادی از کشورها وابستگی به پویایی زراعت دارد که زراعت ارگانیک نیز می تواند در انکشاف و توسعه سکتور زراعت مؤثریت خود را ایفاء نماید.

زراعت ارگانیک، سلامت خاک، گیاهان، حیوانات و همچنان انسان ها را که هیچ یک از دیگری مجزا نیست، حفظ می نماید، زیرا سلامت جوامع انسانی از سلامت اکو سیستم مجزا نبوده و

چنین وانمود می گردد که

خاک های

سالم،

به دلیل نیاز روزانه مردم به تغذیه؛ زراعت از مهمترین فعالیت های بشر از ابتدا تا حال محسوب می شود. زراعت در زندگی انسانها از اهمیت زیادی برخوردار است و فیصدی زیادی مردم افغانستان مصروف فعالیت در این سکتور اند. زراعت ارگانیک یک بخش عمده زراعت را تشکیل می دهد که کهن ترین شیوه زراعت در جهان محسوب می گردد و تا دوران پس از جنگ جهانی دوم در بخش زراعت از مواد کیمیاوی استفاده صورت نمی گرفت و زراعت ارگانیک مورد استفاده دهاقین بود.

در زراعت ارگانیک محیط زیست تخریب نگردیده و بر عکس بهبود می یابد و باروری خاک بیشتر می شود و مواد مغذی در خاک بیشتر شده و در نتیجه از اثرات گازهای گلخانه ای کاسته می شود. در این شیوه زراعت، بافت خاک، سیستم چرخش آب، چرخه کاربن، چرخش مواد غذایی و آلودگی زمین بیشتر مراعات می گردد. محصولات زراعتی این سیستم دارای استندرد بیشتر بوده که علت عمده آن عدم استعمال مواد کیمیاوی است. طعم غذا های زراعت ارگانیک نیز به مراتب بیشتر بوده و مزایای ذیل را به دنبال دارد.

- محصولات ارگانیک خطر امراض را کاهش می دهد
- در این شیوه زراعت منابع آبی کمتر تخریب می گردد
- زنجیره های غذایی در این سیستم مراعات می گردد
- در این سیستم تنوع زیستی مراعات می گردد
- حفظ سلامت روستا ها را به همراه داشته و باعث افزایش درآمد روستائیان می شود
- مصرف بیش از حد انواع کود کیمیاوی و سموم، بر سلامت دهاقین و مصرف کنندگان غذایی، محیط زیست و آلودگی آب های زیر زمینی و برهم زدن تعادل

زیستی روز به روز مورد توجه جدی دانشمندان قرار می گیرد، در زراعت غیر ارگانیک مصرف بیش از حد کود و مواد کیمیاوی در کنار اینکه ضربه اقتصادی به دهقانان است، نتیجه اش زوال باروری خاک، عدم سلامتی و آلودگی آب و هوا و غذا می باشد و تأثیر نامطلوب و اثرات باقی مانده مصرف بیش از حد مواد کیمیاوی بخاطر تولیدات مواد غذایی در بیشتر کشور های در حال توسعه بخاطر مصرف هرگونه مواد کیمیاوی یا مواد مصنوعی انسانی در تولیدات زراعتی، باغداری و تربیه حیوانی سبب شده تا زراعت در جهت کاملاً متضاد با روش مُدرن یا زراعت ارگانیک تحول یابد.

در اکثر کشور های جهان محصولات زراعتی ارگانیک به دلیل عدم کار برد مواد کیمیاوی از قیمت بالاتری برخوردار می باشند، بخصوص در امریکای شمالی و اروپای غربی خریداری محصولات زراعت ارگانیک نسبت به زراعت غیر ارگانیک به میزان قابل ملاحظه در حال افزایش است. طوری که بازار خرده فروشی غذای ارگانیک در سال ۲۰۰۰ به ۴۱ میلیارد دالر رسید و در حال حاضر بیشتر از ۳۱ میلیون هکتار زمین زراعتی در سراسر جهان تحت مدیریت زراعت ارگانیک قرار دارد که ۷/۰ درصد از کل زمین های زراعتی دنیا را تحت پوشش

قرار میدهد و در حدود ۶۰۰ هزار دهقان در سراسر جهان از شیوه ارگانیک استفاده می نمایند که علاوه بر آن میلیون ها نفر در تولید محصولات، توزیع و بازاریابی زراعت ارگانیک مشغول کار اند.

در این میان قاره های مختلف؛ قاره اوقیانوسیه که دارای ۹/۱۱ میلیون هکتار زمین زراعتی ارگانیک اند، رتبه اول را در جهان از آن خود نموده که ۳۹ درصد تولید کل محصولات ارگانیک جهان را دارا می باشد، رتبه های بعدی را در این عرصه اروپا، امریکای لاتین، آسیا امریکای شمالی و افریقا دارا اند. تحقیقاتی که در ۷۶ کشور مختلف جهان در این مورد صورت گرفته نشان می دهد که زراعت ارگانیک با چرخه غذایی از باکتری ها تا پستان داران و حیات وحش رابطه داشته و در این سیستم، امنیت غذایی برای نسل های آینده نیز محفوظ می باشد.

در زراعت ارگانیک از اشیای طبیعی درون مزرعه ای مانند کود حیوانات، کود سبز و ضایعات مواد غذایی استفاده می گردد. جهت کنترل علف های هرزه، آفات و بیماری های گیاهی با استفاده از مواد معدنی برای تقویه زراعت تدابیر گرفته می شود. در این سیستم مواد غذایی سالم با استندرد و کیفیت بین المللی در دسترس مصرف کنندگان قرار می گیرد.

حفاظت خاک می تواند ظرفیت بهره برداری از زمین های زراعتی را برای نسل های بعدی تضمین نماید، بناً دهاقین در اکثر نقاط جهان تخریب خاک را دلیل اصلی باز گشت خود به زراعت ارگانیک عنوان می نمایند. آنها می گویند در صورتی که در مورد تقویه خاک کدام برنامه وجود نداشته باشد، دلیلی برای سرمایه گذاری در زمین های ضعیف در دراز مدت از بین خواهد رفت.

یکی از مشخصه های مهم زراعت ارگانیک این است که این نوع کشت در اراضی زراعتی کوچک بهتر نتیجه می دهد، اما در مزارع بزرگ این سیستم پیچیده تر شده و به مشکل عملی می گردد، در مزارع کوچک امکان عوامل کنترل کننده از سوی دهاقین بیشتر می باشد، دهاقین می توانند با رعایت اصول سیستم ارگانیک از مزرعه کوچک درآمد خوبی کسب نمایند.

در مزارع ارگانیک از نیروی کار چه بصورت نیمه وقت یا تمام وقت، بیشتر استفاده بعمل می آید که علت آن تنوع بیشتر فعالیت های چون جمعآوری و تهیه محصولات، سبزیجات و سایر گیاهان ریشه ای زراعت ارگانیک می باشد. در این سیستم استفاده از نیروی کار و نیاز به آن در هر هکتار نسبت به مزارع ارگانیک بیشتر می باشد. یکی از خوبی های زراعت

ارگانیک این است که در بیشتر این نوع مزارع نیروی کار خانواده نقش اساسی را بعهده دارند.

خوشبختانه زراعت ارگانیک با محیط روستاهای کشور ما سازگار بوده و کمترین آلودگی آب و خاک را در پی داشته و محصولات با کیفیت تولید نموده و باعث انسجام کار در میان خانواده ها می گردد. مصارف زراعت ارگانیک در روستا ها کمتر بوده و درآمد بیشتر دارد، این شیوه به نیروی کار بیشتر ضرورت دارد و مانع مهاجرت مردم از روستا ها به شهر ها و خارج از کشور می گردد.

باید علاوه نمود که دهاقین روستاهای کشور، در پرتو زراعت ارگانیک به مزایای چون: شرایط کاری خوب، امنیت و سلامت غذا، تأمین نیازمندی ها از منابع داخلی، انکشاف دانش و تجربه محلی هم گام با محیطی که زندگی می نمایند، عدم آلودگی از سموم، استفاده از آب و خاک پاک، بهبود محیط زیست، حاصل خیزی خاک، استفاده از بذر بومی و محلی، زراعت مقاوم در برابر امراض، آفات و خشک سالی، سرمایه گذاری کمتر، کاهش در مصارف نیروی کار، افزایش درآمد، توسعه مشاغل جانبی، بازاریابی بهتر برای فروش، استفاده کم از مواد خارجی، استفاده بیشتر از مواد داخلی، تولید بیشتر و بازدهی خوب و مداوم

دست می یابند.

بنابر عوامل فوق، این یک نوید خوبی برای روستائیان و دهاقین کم زمین افغانستان است که می توانند با استفاده از شیوه زراعت ارگانیک از زمین های کم دست داشته شان، بدون استفاده از کود کیمیاوی و سایر مواد سم دار استفاده اعظمی نموده و محصولات خوبی را به بازار عرضه نمایند و در این عرصه اقتصاد شان را رشد داده و از بلا های مصیبت بار بیکاری و مهاجرت های داخل و خارج از کشور در امان باشند. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

- 1- www.tanz.hostik.ir
- 2- www.nhpiipm.com
- 3- www.applyabroad.org
- 4- www.organicagriculture.persianblog.ir
- 5- www.daneshju.ir/foruma
- 6- www.gyahcorp.ir/fa/maghalat/organic.pdf

مفتصری در رابطه به مدیر و مدیریت

مدیر در لغت به معنی اداره کننده و کارگردان می باشد و در اصطلاح مدیر شخصی است که مسئولیت عملکرد تیم خود را در امور مربوطه بعهده دارد.

برای انسجام هر چه بهتر امور، مطالب ذیل را می توان منحنی رهنمای خوبی برای مدیرانی که به تازه گی آغاز بکار کرده اند، پیشکش نمود.

۱- دایماً در حال معرفی خود به عنوان مدیر نباشید، در واقع همه کارکنان می دانند که شما مدیر هستید و ضرورتی نیست که پیوسته در صدد معرفی خود باشید، بجای آن تلاش نمائید تا به عنوان مدیر خوب تغییرات مثبت و سازنده ای را در محل کار خود بوجود بیاورید.

۲- تعدادی از مدیران فکر می نمایند که همه چیز را می دانند. اگر به عنوان مدیر یکی از بانک های کشور تعیین و مشغول پیشبرد امور شده اید، ممکن است تصور کنید که همه چیز را در امور بانکداری می دانید، اما مطمئناً تمام نکات را در مورد مهمترین قسمت از شغل خود یعنی اداره کارکنان را نمی دانید. پس به سخنان و مشوره های آنها گوش دهید و نظریات شانرا پیرامون اجراء و پیشبرد امور محوله بپرسید و در نتیجه نکات مثبت کار را از تجارب گذشته شان دریابید.

۳- همه چیز را تغییر می دهید و گمان می کنید که کار های انجام شده قبلی اشتباه اند. میان متفاوت بودن روش کار با اشتباه بودن آن فرق بگذارید، چون هر روش متفاوت با روش شما لزوماً اشتباه

نیست.

۴- از انجام بعضی کار ها در هراس هستید: از آنجائیکه خود برای تصدی شغل مدیریت درخواست کرده اید از انجام کار ها به نحو احسن مطمئن نیستید، به این حال اجازه ندهید افکار منفی بشما غلبه کنند و تصور هم نکنید که نمی توانید از عهده انجام کار ها موفق بدر آئید.

۵- برای شناخت کارکنان عجله نکنید، زمانی را برای شناخت آنها اختصاص دهید تصور کنید سالهاست که این کارکنان را می شناسید و با آنها کار کرده اید، ولی بدین معنی نیست که واقعاً همه را می شناسید. بنابر این تلاش کنید تا پی ببرید چه موضوعات و خبرها آنها را شاد و یا نگران می سازد و چه عواملی در آنها ایجاد انگیزه می کند با توجه به اینکه کارکنان حوزه مدیریت شما می توانند مسبب پیشرفت و یا شکست شما باشند

۶- با برقراری تماس های متعدد با مافوق تان وقت را تلف نکنید. از آنجائیکه رئیس ذیصلاح به این وظیفه شما را انتخاب کرده است، پس گرفتاری و تراکم کار شما را درک میکند؛ صرف برای دادن اطلاعات و یا گرفتن رهنمائی کمترین زمان را صرف کنید.

۷- نگران حل مشکلات باشید، زیرا شما به عنوان یک مدیر نمی توانید که مشکلات را نادیده بگیرید یا آرزو کنید خود بخود حل شوند. این وظیفه شماست که بخاطر دریافت راه حل

مشکلات تلاش کنید.

۸- مدیر به معنی متفاوت از دیگران نبوده و یا اینکه بخندید، احساساتی شوید و یا حتی گاهی اوقات اشتباه کنید، بلکه آنقدر مسئولیت شما سنگین است که در اشتباه دیگران نیز مقصر هستید.

۹- از کارکنان خود حمایت کنید، زیرا کارکنان واحد مربوطه شما ممکن است از هر طرف تحت فشار باشند، شاید واحد های دیگر اداره با استفاده از فرصت تقصیر ها را بدوش شما بیندازند، ممکن است منابع دیگر، واحد شما را غیر معقول بدانند و معتقد باشید که کارکنان تان امتیازات و معاشات خوب می گیرند، پس شما ثقلت کار تانرا درک کرده در مقابل این همه مسایل بایستید و از حق کارکنان خود دفاع کنید.

۱۰- بعضی از مدیران زیربار مسئولیت انجام کارها نمی روند، خواه ناخواه به عنوان مدیر بایست مسئولیت کلیه کارهای انجام شده درست و نادرست واحد مربوطه خود را بپذیرید. پس لازم است ضمن برقراری ارتباط قوی با کارکنان همیشه آمادگی پذیرش مسئولیت ها را داشته باشید، در اینصورت است که مقامات مافوق شما نیز به همان نحو مسئولیت کارهای تانرا خواهند پذیرفت. □

الحاج محمد نعیم سعیدی

مدیر عمومی نمایندگی دفبانک نیمروز

نقش پوهنتون های مسلکی در رشد و توسعه اقتصاد

موجودیت پوهنتون های مسلکی بخصوص بخش های اقتصادی در امر رشد و توسعه اقتصادی کشور ها یک امر مهم محسوب می شود و می توان از آنها منحنی محل زایش و بستر خوبی برای تحقق رشد اقتصاد کشور ها استفاده مؤثر نمود. بنابراین زیربنایی ترین و پُر بازده ترین بخش جامعه را سرمایه گذاری و معیاری ساختن پوهنتون های مسلکی تشکیل داده و سرمایه گذاری در این بخش نه تنها به سود شخص، بلکه به منفعت جامعه و کشورها نیز می باشد.

بر همین اساس مراکز عمده رده بندی پوهنتون های معتبر جهان، همه ساله لست پوهنتون های معتبر جهان را اعلان می نمایند که بر اساس آن پیشرفته ترین کشور های جهان بهترین و بیشترین پوهنتون های برتر جهان را با خود دارند، زیرا این کشور ها پیوسته در تمام بخش های اقتصادی خود به انسان های دانش مدار احتیاج داشته و به آن اهمیت قایل اند.

روی هم رفته مرکز رده بندی بهترین پوهنتون های جهان (CWUR) لست ۱۰۰۰ برترین پوهنتون های جهان را در

را با خود دارند، قدرتمند ترین اقتصاد را نیز دارا می باشند.

در بازار کار کشور های پیشرفته که از آنها در فوق یاد آوری شد، پوهنتون های شان انسان های دانش مدار را همواره مورد توجه جدی قرار میدهند، زیرا در این کشور ها پیوسته تعداد سازمان های دانش محور، روز بروز در حال توسعه می باشند، آنها می دانند که اگر این پروسه ادامه نیابد، نیروی انسانی متخصص در کشور های شان به محدودیت رو برو شده و در آن صورت پرورش چنین نیرو پر هزینه و زمان بر خواهد بود و رشد اقتصادی شان به کندی مواجه خواهد شد.

سال ۲۰۱۵ منتشر کرد که بر اساس آن پوهنتون هاروارد امریکا مقام اول را از آن خود نمود. همچنان امریکا در سال ۲۰۱۵ میلادی، از ۷۵۰ پوهنتون برتر جهان، ۱۸۱ پوهنتون برتر را به خود اختصاص داد، در این ارزیابی چین ۵۷ پوهنتون برتر، انگلستان ۵۵ پوهنتون برتر، آلمان ۵۵ پوهنتون برتر، ایتالیا ۳۸ پوهنتون برتر، فرانسه ۳۰ پوهنتون برتر، کانادا ۲۶ پوهنتون برتر، استرالیا ۲۶ پوهنتون برتر، آسپانیا ۲۵ پوهنتون برتر و جاپان ۲۴ پوهنتون برتر جهان را بخود اختصاص داده اند. بر اساس معلومات فوق هر کشوری که بیشترین و برترین پوهنتون ها

بنا رسالت اجتماعي پوهنتون های مسلکی کشور، پرورش نیروی کار آفرین، خلاق و نو آور بوده و نقش آنها در تحقق اقتصاد محوری می باشد. بناً به نیروی انسانی باید به عنوان یک ثروت بهادار اهمیت داده شود تا آنها مواد خام کشور را به صنایع مختلف تبدیل نمایند، زیرا همین جوانان و اندیشمندان هستند که می توانند در عرصه های مختلف علمی و صنعت نقش ممد ایفاء نمایند.

با ظهور تکنالوژی نوین، گشوده شدن سیستم بازار و افزایش چشم گیر به رضایت مشتری و همچنان تقاضا برای جذب نیروی انسانی در کشور باید هر چه بیشتر ارتقا یابد، زیرا در عرصه ای رقابت وقتی موفق خواهیم بود که سرمایه انسانی ثمر بخش داشته باشیم.

در گذشته در بازار نیروی انسانی کشور، عرضه آن پاسخ گوی تقاضای روز افزون بخش های اقتصادی کشور نبود، ولی در حال حاضر پوهنتون های مسلکی برتر شرایط و محیط بهتر را برای رشد پوتانسیل آنها فراهم نموده و می نمایند. نیروی انسانی تحصیل یافته شامل دانشمندان، تحلیلگران، توسعه دهندگان محصول، برنامه ریزان منابع طبیعی، محققان، مشاوران، انجینیران، فزیک دانان، جامعه شناسان، حسابداران و ... اند که در رشته های مختلف تحصیل نموده تا در رشد اقتصادی کشور سهم فعال خود را

ایفاء نمایند.

بخاطر انکشاف و رشد بهتر اقتصاد کشور لازم است تا در بخش های اقتصاد، معادن، برق، تکنالوژی معلوماتی، کمپیوتر ساینس، مخابرات و... پوهنتون های مسلکی بیشتری روی ایجاد شوند. زیرا امروز توسعه و رشد اقتصادی وابسته به دارایی های فیزیکی بیشتر و مواد خام نیست، بلکه مدیون سرمایه انسانی و دانش و مهارت آنها می باشد.

همچنان کشور عزیز ما نیاز به افراد تحصیل یافته در بخش های چون آب، زیست شناسی، خاک شناسی، نباتات، گیاه شناسی، ماشین های زراعتی، نساجی، علوم الیاف، اقتصاد زراعتی، گیاه شناسی، تکنالوژی تولیدات گیاهی، گیاهان دارویی، مدیریت خانواده، طراحی دوخت، صدا و تصویر، هنر های دیجیتالی، گرافیک، نویسندگی، مدل سازی و غیره دارند، زیرا در صورت نبود پوهنتون های مسلکی، صنعت نیز رشد نخواهد داشت و در آنصورت ما مجبور خواهیم بود، تا درآمد خود را از فروش مواد خام تأمین نماییم.

در سده بیستم ارزشمند ترین منابع اقتصادی را ابزار تولید تشکیل میداد، اما در سده بیست و یکم نیروی انسانی تحصیل یافته جایگاه خاص خود را گرفت و بر پا خاستن نیروی انسانی و گسترش کار های دانشمندان در دهه های آینده

دگرگونی های بنیادین را در ساختار طبیعت و طرز کار نظام اقتصادی بوجود خواهد آورد.

در مورد ارزش نیروی انسانی، بیل گیتس Bill Gates می گوید " تمام سرمایه من هر روز عصر، هنگام اتمام ساعت کاری، از شرکت من خارج می شوند"، هدف وی از بیان این جمله ارج گذاری به نیروی انسانی تحصیل یافته است. دانشمندان دیگر می گویند که تحصیل علم و مهارت های مسلکی در قرن ۲۱ ثابت خواهد ساخت که کدام یک از نهادهای اقتصادی ستاره می شوند و کدام یک آن از رده خارج می گردند. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

<http://118safar.com>

<http://sati.sharif.ir>

<http://modares.ar.ir>

www.mehrnews.com

اطلاعیه

هموطنان عزیز!

افغانی هویت ملی ماست، پس بیائید همه ما، در داد و ستد های اقتصادی از پذیرش اسعار خودداری نموده و از پول رایج و واحد پولی افغانستان استفاده کرده و به فرهنگ، هویت و تاریخ اقتصادی کشور خویش ارج بگذاریم.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال نهم، شماره ۱۰۴، دلو ۱۳۹۴

ګرانو ښاریانو!

افغانی د هېواد دودیزې پیسې دي. نور اخی چې خپل ماشومان او کورنۍ وهڅوو چې له افغانۍ څخه سمه ګټه واخلي.